

MAGYAR LAJDA

3 lei

Faxa postală plătită la aprobării Dir. Gen. PTT

„Otthon” Irók és Hírlapírók K. BUDAPEST VII., Erzsébet-körút 9—11.

Főszerkesztő és a szerkesztésért felelős: dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP VI. évfolyam, 216 (1658) szám * Szombat, 1937 október 23

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

Sinaiában dől el a Tatarescu-kormány sorsa

Altalános érdeklődés kíséri a sinai kastélyban folyó királyi kihallgatásokat

Canciov pénzügyminiszter szerint a kormány napjai megvannak számlálva

Bucuresti. Saját tud. A helppolitikai érdeklődés központjában a sinai látogatások állanak. A hét végére befejeződnek ezek és a király a megtörtént kihallgatásokból olyan tisztá képet szerez akkora az ellenzéki pártok felfogásáról, mint ahogy ezt a kormányok lemondása után szokta tenni. Ezt egyik jelnek tekintik arra, hogy

a liberális párt kormányának napjai megvannak számlálva.

A pártokban mozgalmas az élet. A Nemzeti Parasztpártban tisztázódik a helyzet. Az

„Adeverul” szerint mindenki Mihalache mellett áll, így az ardealiak is, sőt a kormányképesség érdekében Maniu leglelkesebb hívei is. A Nemzeti Keresztény Párt összehívta tanácsadó bizottságát, hogy az eseményekre felkészüljön. A Liberális Párt „H” csoportja tiltakozik a gheorghistákkal való kiegyezés ellen. Másik oldalról pedig Bratianu György lapjának csütörtöki száma is cáfolja azokat a híreszteléseket, mintha Bratianu György a kormányrajthatás érdekében párthíveivel együtt visszatérni szándékozna a Liberális Pártba.

A pénzügyminiszter érdekes nyilatkozata

A kormány helyzetére rendkívül jellemző az az érdekes nyilatkozat, amelyet Canciov pénzügyminiszter tett a sajtó számára. Az újságírók csütörtök este megkérdezték a kormány gazdasági bizottságának üléséről kijövő Canciov pénzügyminisztert, hogy mi igaz abból a hírből, amely szerint a kormány elhárította a belső kölesön kibocsátását a hadsereg felfegyverkezésére. Canciov így válaszolt:

— Kérem, cáfolják meg határozottan ezt a hírt. Ez az eszme — folytatta a miniszter — lehet, hogy a jövő kormány eszméje lesz, ha a hatalomutódlás folytán más párt kerül kormányra. De nem tervezi ezt sem a jelenlegi

liberális kormány, sem egy másik liberális kormány, amely esetleg a jelenlegre következik, nem fogja tervezni, de addig mi „le petit bon homme qui vive encore” vagyunk.

Mikor az újságírók tovább kérdezték, hogy mi történt még a gazdasági bizottság ülésén. Canciov tréfásan így felelt:

— Mit mondjak, megcsináltuk a végrendeletünket.

Ami engem illet, — folytatta — higgyék el, semmi sem kellemesebb, mint azzal a tudattal távozni, hogy az ember teljesítette kötelességét. A lelki elégtétel akkor, hogy a földön tudnék hemperegni az örömtől.

Feloszlattak egy szudeta-német pártgyűlést

A szlovák néppárt pozsonyi gyűlése tüntetett a pittsburgi szerződés mellett

Prágából jelentik: Hohenelbeben feloszlatták a szudeta német-párt gyűlését, mert a párt kerületi vezetője negyven ezer képviselő nevében tiltakozott a teplitz-schönau rendőrségnek a szudeta német képviselőkkel szemben tanúsított fellépése miatt. Egy délmorvaországi közlésben szintén feloszlattak egy szudeta-német gyűlést.

Prágából jelentik: Sidor szlovák néppárti képviselő pozsonyi beszédében a leghatározottabban visszautasította a cseheknek azt az ál-

lítását, hogy a pittsburgi szerződés egyszerű hamisítás volna. Kijelentette, hogy a szlovákok mindig ragaszkodni fognak az önkormányzatot biztosító pittsburgi szerződéshez és nem mondanak le nemzeti és politikai programjuk megvalósításáról.

A gyűlés után mintegy kétszáz szlovák egyetemi hallgató a szlovák követelések hangsúlyozása mellett tüntető felvonulást rendezett Pozsony utcáin.

Két betű beszél

(S. I.) — Évek óta nyílt háborúság folyik a csehszlovák hatóságok és a magyar, német tanítók között — két betű miatt. Ebből a furcsa harcból megismerheti az is, aki még nem ismerné a háboru utáni kisebbségi politikát — dióhéjban.

A csehek és szlovákok új közös államának nevét magyarul Csehszlovákiának írják, németül Tschechoslovakei-nak. Mindkét nyelvben megvan annak a betűnek hangtani egyenértéke, melyet a cseh abc ékezetes „c” betűvel fejez ki. Természetes tehát, hogy az ország nevét mindkét nyelvben saját betűikkel írják és így szerepel az a tankönyvekben is.

Ezt annál nyugodtabban tették, mert hiszen ebben az esetben az írásmódnak nincsen semminemű közjogi jelentősége. Előfordult már a dunai államok életében, hogy ugyancsak két betű fölött folyt évtizedeken keresztül a politikai vita, annak a két betűnek azonban igen nagy közjogi értelme és tartalma volt. Nagy különbség volt ugyanis, hogy „cs. kir. hadsereget” irtak-e hivatalosan, avagy pedig „cs. és kir. hadsereget”. Ebben a nagy történelmi hirbe keveredett két betűben nem kevesebb foglaltatott, mint a magyar királyság közjogi különállásának elismerése a hadsereg dolgában.

Hasonló lenne a helyzet, ha a csehszlovákiai magyar és német tankönyvek, ma „cseh és szlovák” államot írnanak, eféle vakmerőségre azonban dehogy is vetemednek. A tanítók csupán ahoz ragaszkodnak, hogy tanulóikat anyanyelvük tiszta és helyes használatára tanítsák meg. Sem a magyar, sem a német nyelv nem ismeri azonban a szláv ékezetes „c” betűt, melyet cs-nek kell olvasni. Ha engedelmessé válnának, ez azt jelentené, hogy nyelvük Abc-jét új és ismeretlen betűvel kellene bővíteniük: olyan betűvel, mely semmiképpen sem illik be nyelvük hangtanába. Nem tehetnek tehát egyebet, minthogy tiltakoznak és emlékiratoznak: elsősorban, mint tanítók és szakemberek teszik ezt. Hasonló esetben egészen bizonyosan így tenne a világ minden civilizált nemzetének minden tanítója és szakembere, így tettek volna a csehek is, ha valamikor hasonló helyzetbe kerültek volna.

A harc tehát áll, mert a hatóságok nem engednek, a tanítók pedig nem engedhetnek. Ebből persze sok vita és cikk születik meg határokon innen és túl. Hiába hivatkoznak az érdekelt nemzeti kisebbségek arra, hogy a csehszlovák állam nevét minden európai nemzet a maga helyesírása szerint írja, épen azért, hogy megközelítse a helyes kiejtést. A szövetséges francia például Tschechoslovaquie-nek és ezen senki sem botránkozik meg. Senkinek sem jut eszébe diplomáciai jegyzéket intézni a francia kormányhoz és a barátság alapján követelni a cseh helyesírás szabályainak tiszteletben tartását. Miért követelik akkor ezt meg az állam polgáraitól, akikkel illenék legalább olyan jóban lenni, mint a szövetségesekkel, kik mégis csak kissé messzebb vannak és adókat sem fizetnek. Mindhiába: a hatóságok hajthatatlanok, mert ebben az írásmódban a közjogi helyzet elismertetését látják.

Nyilvánvaló a súlyos lélektani hiba, mit ezzel a módszerrel a csehszlovák hatóságok elkövetnek. Abból a feltevésből indulnak ki, hogy minden magyar és német engesztelhetet-

lenül ellene van az új államalakulatnak. Minden szót, ami egyebet mond, eleve hazugságnak és alakoskodásnak tartanak. Minden szabadság és önállóság mögött nem látnak egyebet, mint ennek az érzésnek szervezkedését. Épen azért minden szabadságot és önállóságot a maguk érdekeire veszedelmesnek tartanak. Veszedelmesnek tartják tehát a kísérletezést is olyan légkörnek érdekében, mely pusztán nyugalmi állapotot, az egyéni érvényesülést és a népi fejlődést jelenthetné a kisebbségi nemzetek számára is, az elvi kérdéseket pedig egyszerűen békében hagyná. De internis non iudecat pretor — tanította már a római közjog is. Ennek a mondásnak bölcsességéből semmit sem koptattak el a századok sem, amióta közzsájon forog. Nem marad tehát más a számukra, mint erőltetése olyan lelki tünetnek, melyekkel mindent lehet, csak épen erőltetni nem lehet azokat.

Nem kétséges, hogy az emberi fejlődés mai fokán az egységes és tiszta nemzeti állam az emberi együttélés eszményi formája. Ez a legcélszerűbb és a legegyszerűbb mind szellemi, mind tisztán igazgatási szempontokból is. Közelső megoldást jelentenek a föderatív államok, mint például Svájc. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a nemzetiségi lelkületben nem volna hajlandóság becsületesen résztvenni, ha azok emberi és népi természetes jogainak a lényegét tiszteletben tartják.

Az emberi lélek hajlékony és rugalmas. A mindennapi élet követelményei merevek és ridegek. E két sarkpont között vannak megoldások, melyek nyugodt légkört teremthetnek. Légkört, melyben egyik félnek sem kell lemondania emberi méltóságáról és nemzeti valójáról. Légkört, melyben a végső kifejlődést — ha ugyan van emberek között végső kifejlődés — bizonyos megnyugvással a korszerű fejlődésre, a jövőre lehet bízni. Küzdeni is lehet érte kulturális és gazdasági eszközökkel, a politikában pedig a kölcsönös tisztelet és a közeleti lovaság fegyvereivel. Érvekkel és eredményekkel. Nem szükséges azonban a megsemmisítő harc, mely ugysem semmisített még meg egyetlen nemzetiséget sem. Nem szükséges a megaláztatások politikája sem, mely épen az ellenkező célt szolgálja.

Mi azt hisszük, az utódállamok kormányzatait nagy meglepetések érnék, ha ezen a téren valóban komoly és igazi kísérleteket engednének meg maguknak. A nemzeti kulturák ma olyan mélyen benne gyökereznek az európai lélekben, jelentőségük olyan gyakorlati, annyira mindennapi szükségletet és életszínvonalat jelent, hogy azok ellen épen olyan

hiábavaló a küzdelem, mint volna a villanyvilágítás, vagy a fogkefe használata ellen indított harc.

Nem szabad elfelejteni sohasem, hogy a rádió, a rotációs gép, a szinte korlátlan lett gondolatközlés korszakában élünk. A nemzetek a határok felett nemcsak élnek, hanem egyre nagyobb egységbe forranak. Az itteni irodalom például, mely sokszor meg sem nevezheti a maga helyi lényegét, egyre fontosabb tényezővé válik az egyetemes magyar szellemi életben: nem tűnik fel és nem találják furcsának, hogy a határokon túl, a teljes magyar nemzeti szabadság területén épen ez a „kisebbségi” irodalom — a nemzeti ébresztésnek, a népi értékek felfedezésének, az új nemzetes romantikának elindítója és ébresztője. Ez az

irodalom valósággal átalakítja az odaáti szellemiséget, elfordítja a közönséget az idegen hatásoktól és utat mutat a nem régen még szegylt és lenézett népi, nemzeti sajátosságok újjászüléséhez. A nemzeti érzésnek és művelődésnek ez a mélysége olyan erős alapot, akkora biztonságot ad a mai nemzetiségi embernek, hogy azon állva nyugodtan és őszintén vállalkozhatik együttműködésre, ha ebből rá és népiségére kézzelfogható, tényleges előnyök származnak. Ez a pont az, ahol az utódállamok kormányzatait meglepetés érné, ha végre megtennék ezt a — kísérletet.

A két betű körüli herce-hurca súlyos tévedést jelez. Két lépés a komoly tettek terén sokkal több lenne, mint az eddigi „kisebbségi” politikának egész zavaros ABC-je.

Román kisiparosok segélyezése gépekkel és szerszámokkal

Ardeal 13 millió, Banat 800 ezer lei segélyben részesül. A kormány gazdasági bizottságának legújabb határozatai

Bucuresti. Saját tud. A kormány gazdasági bizottsága csütörtökön Inculeț elnöklete alatt ülést tartott. A román kisiparosok szerszámokkal és gépekkel való ellátására létesített alap — mint a bizottság megállapította — jelenleg 20 millió 392 ezer leit tesz ki, amit a következőképpen osztottak fel az egyes ország-részek román kisiparosai között: Ardeal 13 millió 642 ezer lei, Banat 800 ezer lei, Bucovina 1 millió 490 ezer lei, Basarabia 3 millió, Moldva 1 millió 500 ezer, Dobrogea 500 ezer lei. Ardealban: Salaj megye 1 millió 200 ezer lei, Satmare megye 2 millió 74 ezer lei, Maramures 1 millió 500 ezer lei, Bihar 986 ezer lei, Arad 1 millió leit kapott. Ezeket a támogatásokat tovább is folyósítják, abban a mértékben, ahogy az alap táplálására szolgáló összegek befolyának.

Az ülés után a következő hivatalos jelentést adták ki a sajtó számára:

— Pop Valér ipar és kereskedelemügyi miniszter közölte a bizottsággal a kisiparosok támogatására vonatkozó adatokat. A bizottság foglalkozott a kivitelre szánt árak, így a petró-

leum és fa vasuti viteldijának emelésével és elhatározta, hogy a szállítási díjaknak a CFR által tervezett emelését újból vizsgálat tárgyává kell tenni és ezzel Franasovici közlekedési minisztert bízta meg. A bizottság tudomásul vette a belföldi fogyasztásra szánt petróleumtermékek árának csökkentését, a szerszámgyártásra szánt minimális borárat megállapításának kérdését a szövetségi miniszterhez utalták tanulmányozás végett.

A pápai nuncius Berlinben tiltakozott a katolikus magániskolák érdekében

Berlinből jelentik: Orsenigo Cesare pápai nuncius hosszabb tárgyalást folytatott Mackensen külügyi államtitkárral. Hír szerint a nuncius tiltakozott a württembergi közigazgatási bíróság ítélete ellen, mely szerint az egyházi kongregációknak nincs joguk katolikus magániskolákat nyitni és vezetni.

Amikor János bácsi „puccer” volt

Írta: Horváth Arpádné

Csillogtak a kapák a szemtemberj verőfényben, ahogy a porhanyó földből a rózsaszínű, gömbölyű krumplicsók kigördültek. Aranycarga és vörös foltok tarkították a hegyoldalot. A napfényes pipájának a füstje összelebegedett az érett gyümölcs és a száraz fű illatával. Békés, nyugalmas csönd ült meg a lelkeket és beszédre hangolta a munkásokat. Pár percre azünet állott be. Balog János bácsi egy fészekből teljesen összerágott krumplicsót talált kifordítani.

— Ejnye! — szólalt meg — micsoda ocsmány fereg cselekedhetett ezt?

— Bizonyosan höröcsög... — vélte Tóth Pál ezümszéd, szakértelemmel vizsgálva az esetet, — az szokott ilyen pocék munkát végezni...

— Höröcsög... Höröcsög... — kacagtak a lányok. — akik a kiásott krumplicsók kosarákba szedték — hát az meg milyen állat?

— Hát biz az meg milyen állat, — magyarázta a szomszéd, — aki olyan állat, hogy szembeáll az emberrel és még a torkát is kiharapja annak, aki üldözi... Azért mondják a mérges emberre, hogy olyan mint a höröcsög...

— Nahát mérges embert, — ha valaki látott, hát én láttam! — sóhajtott fel János bácsi kapája nyelére támaszkodva, — mérgesebb volt az a höröcsög is, igaz, hogy nem is ember volt, hanem — asszony... Olyan mérges természet volt az — hogy...

— Hát hiszen mérges asszony van elég — bizonykodott a szaporabeszédű Sovány Gergely koma — le kell önteni egy veder hideg vízzel!

— Csakhogy azt nem önthetem ám le! — replikázott János — újra belemerülve a munkába —, mert az a kapitányom feléje volt... Puccernek vett ki a kapitány úr engem, — vagy ötven évvel ezelőtt volt bizony, — de máig is megemlegetem azt az esztendő!... Nem állhatott meg előtte senki emberfia, olyan asszony volt az... űzte az embert, mint a kutyák a vadat!... Parancsolt... minden öt percben másféle dolgot, rekumozott, kommandírozott, — azt hitte, hogy ő a kapitány!... Vót olyan puccer, akét el is vert, mer' hogy az egyszer-mások kiszókött... A fehércécselőd a világrt sem ült meg nála! Minden munkát, mosást, főzést, a szegény katonával végeztetett.

— Na hiszen akkor jól álltél, János! — kötődött a koma, — ha a főzést is te végezted!

— Hát enni ettem — ismerté be az öreg, — de nem az ő jóvoltából! Főztünk!... A nagysága verte a szelétet, — de nem adott volna egy harapást se... Kihagyta a maradék ételt, hogy azt egyem meg... De — gondoltam — én sütöm, ő kimeg egyék?... Vót egy kis ablak a konyhába! a szobába, azon néztem, hogy mikor esznek, aztán ettem én is!... Kihálhatóit, — ha akart — amikor kijött!... A kapitány úr?... Az nem szólt semmit! Áldott jó ember vót!...

— Azért csak kezet csókolta a kapitányomnak bizonyosan — ingerkedett újra a koma — igaz-e?

— Nem csókoltam biz' én! — utasította visszazárva a felfűtést János, — mert annak külön esztje vót! Megfogadtam, hogy az életben asszonynak kezet nem csókolok!

— Hát mér' tett ilyen fogadalmat? — csodálkozott fel Tóth Pál szomszéd — ki bántotta meg?

— Méré? Mer' annak is az a sárkánykígyó vót az oka!... Elküldött egyszer az ezredesné-

hez, valami uborkával. Ez még az első heten történt, amikor oda kerültem. Meghagyta szorosán, hogy kezet csókoljak a méltóságos asszonynak, aki német vót eredetű... Oda megyek, bekövetkezem a személyzeti szobába, a konyhába, — sehol senki... be a gángra, — ott sincs! Köszörülöm a torkomat — nem jönnek... Na ezek elmentek hazulról — gondoltam — oszt nyitva felejtették az ajtót. Mégis, még egyet próbálkoztam, — kopogtam egy ajtón. Kijön erre a szobából egy finom ruhás, aranygyűrűs, fülbevalós fehérszemély. Kérni németül, hogy kit keresek? Mondom, hogy az ezredesné méltóságos asszonynak uborkát küldött a kapitányom nagysága. Bölintott a fejével, én kezet csókoltam és el akartam menni. Az ottvaló puccer éppen akkor jött haza — földim vót — azt mondja: — Hát te mit csinálsz? Mit csókolod a szobalány kezét?... Tyhú!... Megdühösödtem erre!... Még mikor hazaérkeztem is lángolt a képem a szégyentől!... Akkor egyszer mertem szembeállani a kapitányommal, — megmondtam neki, hogy hiába is parancsolja, én ebbe az életbe asszonynak kezet nem csókolok. Pedzette még aztán egynéhányszor, — de süket maradtam rá!...

— Mégis, hogy szabadultál ki a körme közül már egy év mulva? — kérni a szomszéd — már csak azért is, hogy ne vegye észre János bácsi a leányok kuncogását...

— Hát azt már az ezredes úrnak köszönhetem — mosolygott hamisan az öreg, a visszaemlékezés hatása alatt. — A kapitányomnak az volt a szokása, hogy soha hozatott el mindent egyszerre a piacról, sem a boltból. Mikor mi kellett, akkor küldött utána. Akárhogy néztem is, — mundeget vót! Félbehagyta a munkát és ezaladni kellett!... Ha kértem, hogy valami tisztát vegyek magamra, akkorát kiáltott, hogy azt hittem, az a szép ég rám szakad!... Hát akkor is úgy vót, hogy elküldött... szépen néztem ki,

Gijon városba bevonultak a spanyol nemzeti csapatok

A város nemzeti érzelmű lakossága maga üzte el az anarchista vezetőket. — Az ovidói bányavidék is teljes felszabadulás előtt

Párizsból jelentik: A Havas-ügnökség jelentése szerint Gijon kikötőváros csütörtök délután a nemzetiek birtokába került. A kikötőváros felszabadítása csaknem ugyanolyan körülmények között ment végbe, mint korábban Santander elfoglalása. A város nemzeti érzelmű polgárai a nemzeti haderő közeledtével csapatokba tömörültek és teljesen előkészítettek Franco seregének bevonulását. A várost védő köztársaságiak, látván, hogy helyzetük reménytelen, vad tempóban gyujtogattak, robbantottak és fosztogattak visszavonulásuk előtt. A város lakossága a nemzeti csapatok bevonulását nagy lelkesedéssel és örömmel fogadta.

A város anarchista vezetői még szerdán megkezdtek az elmeneküléseiket. Több halászbárkát készen tartottak, hogy elszállítsa őket. A halászbárkákból néhányat a spanyol nemzeti hajók elfogtak, s hír szerint kézrekerült a Gijon város fölötti rémuralom vezére is, a hírhedt Bellarmino.

Párizsból jelentik: A Havas különtudósítójának értesítése szerint hatvanezerre becsülik azoknak a milicista tagoknak a számát, akik megadták magukat, fogságba kerültek, vagy akiket az ovidói bányavidéken körülfogtak.

Ovidót, mely tulajdonképpen már régen a nemzetiek kezén van, de külvárosait hónapok óta állandóan ostromolják a köztársaságiak — a nemzeti csapatok északról, a tenger felől szintén felszabadították.

A BENEMAVATKOZÁSI BIZOTTSÁG KÜLDÖTTEI SPANYOLORSZÁGBA UTAZNAK.

Londonból jelentik: A benemavatkozási bizottság csütörtökön szakértői küldöttséget állított össze, mely rövidesen Spanyolországba utazik, hogy megállapítsa a mindkét táborban harcoló idegen önkéntesek számát. Ennek a becslése alapján állapítja meg az elnöki albizottság az önkéntesek elszállításának módjait. Ezzel egyidőben mindkét harcoló fél engedélyt kér a bizottság munkájához.

A „Press Association” szerint **Maiski szov-**

a zsíros fehér nadrágba!... sűrűltam, mosogattam, csupa piszok vótam...

— Megyek az utcán, jön szembe az ezredes. Szalutálok... Végig néz rajtam... azt kérde: „Kinek a szolgálója vagy fiam?” Mondom, hogy kié... megcsóválja a fejét... „Na jól van, — azt mondja — mehetsz!”... Délben, mikor hazajött a kapitány úr, keservesen megszüdött, hogy minek megyek piszkosan az utcára? Mondom, hogy azért, mert a nagyságos asszony nem enged, hogy rendbeszedjem magam... Erre a eze-gény kapitány úr csendesen kezdte, hogy „Angyalom! Bettikém! Az ezredes úr...” De az „angyala” nem hagyta tovább beszélni, elkezdte emlegetni az ezredes úr minden rokonságát — az ég minden csillagzataival együtt — azután a kapitány úrét... Amikor vétek zvezt, ram került a sor... Rólam aztán leszedte a keresztvizet is... A kapitány úr csak nézett rám szomorúan — nem szólt többet egy szót sem... Mikor a kapitányné kiment a szobából, bátorságot vettem magamnak, alázatosan megkövettem a kapitány urat és kértem, hogy engedjen vissza a századhoz.

— Ne menj fiam! — szólt — töltsd ki a két esztendő, akkor haza engedlek — és a harmadik évet nem fogod szolgálni...

— Nem maradok nagyságos kapitány úr — mondtam — pedig fáj az szívem érte — három évre jöttem, nem megyek haza két év múlva... lemegyek Boszniába!...

— Le is mentem! Ha volt is harc ott, legalább férfi ellenséggel harcoltam, nem pedig fehérréppel!...

János bácsi elhallgatott, mert delet harangoz-ak... kiverte pipájából a hamut, vállára ledőltotta a kapát és lassu léptekkel leballagott a többiek után, szalonnát sütni. A jó pirított szalonna aztán kibékkeltette az öreg harcost az egész vilá-

jet nagykövet a benemavatkozási bizottság péntek délutáni ülésén állást foglal az önkéntesek jelképes elszállítása ellen.

Az angol parlament két háza megkezdte az új törvényhozási ülészakot

Eden beszélt az alsóházban a spanyol és kínai háború kilátásairól

Londonból jelentik: Az angol törvényhozár két háza csütörtökön tartotta első ülését a nyári szünet után. Az alsóházban az interpellációk befejezése után Eden külügyminiszter mondott nagy külpolitikai beszámolót.

— Délkelet Európában és a Távolkeleten — mondotta — hadüzenet nélküli háború folyik. Beszédemet főként ezekre az eseményekre kell korlátoznom. A földközi-tengeri kalózkodás vezetett a nyoni értekezlethez. Öszintén sajnáljuk, hogy az olasz kormány ezen nem vett részt, ezt a kérdést azonban azóta sikerült megoldani. Annyit mondhatok azonban, hogy a nyoni értekezlet óta a Földközi-tengeren nem fordult elő újabb kalóztámadás.

— Ezekután a benemavatkozás kevésbé kielégítő helyzetére kell áttérnem. A francia kormányal együtt elhatároztuk, hogy utolsó erőfeszítést teszünk a benemavatkozási egyezmény megmentésére és annak sikertelensége esetén visszazerezzük cselekvési szabadságunkat.

Ez nem jelenti azt, mintha a benemavatkozási politika megszünt volna Európa egyetlen biztonságát nyújtó politikája lenni.

hanem jelenti azt, hogy nem tarthatunk fenn az idők végéig olyan nemzetközi egyezményt, amelyet állandóan megsértének.

AZ OLASZ KORMÁNY MEGMENTI A HELYZETET

— A tizenegyedik órában közbejött az olasz kormány új és őszinte örömmel üdvözölt hozzájárulása. Ezzel kapcsolatban meg kell magyaráznom, hogy az első nehézség az önkéntesek elszállításának és a hadviselő jog megadásának kérdése körül merült fel. Ebben a tekintetben az olasz és német kormányok lényegesen módosították álláspontjukat. A második nehézség az elszállítandó önkéntesek számárányának meghatározása volt.

— Az olasz kormány azt az elfogadható megoldást javasolta, hogy egyezzünk meg egyelőre abban az arányban, amely a Spanyolországba küldendő bizottság által megállapítandó számadatokon alapszik. Az angol kormány teljesen egyetért ezzel a nézettel és szintén nagybecsüli a nemzetközi tervehz való azt a hozzájárulást, amely az angol tervnek, mint teljes egésznek elfogadását jelenti.

Anglia a kilenchtalmi értekezlettől a japán-kínai összetűzés megszűnését várja

Eden ezután áttért a kínai eseményekre.

— Mélységesen sajnáljuk a távolkeleti tragédiát. Nem azért, mert nagy kereskedelmi érdekeink fűződnek hozzá, hanem, mert röviddel az ellenségeskedések kitörése előtt a japán kormánnyal megbeszéléseket kezdtünk s ezek a kínai kormány meghallgatása után a távolkeleti nemzetközi viszonyok javulására vezettek volna. A mai viszonyok között bizonytalan, hogy mikor kezdődhetnek újból ezek a megbeszélések. Örömmel üdvözöljük a kilenchtalmi értekezletet, mert az érdekelt hatalmak találkozásától várható leginkább a szerencsétlen háború befejezése. Mindnyájunknak az a legfőbb kívánsága, hogy véget vessünk annak a gyűlölködésnek és szenvedésnek, amelyet most Kínában látunk. Ha a kilenchtalmi értekez-

— Nem szoktam túlvérmes reményekben ringatózni. Még igen súlyos kérdések várnak megoldásra. A legközelebbi hetek hozzák meg a választ mindenre. Szándékosan mondom teket, mert mindent elkövetünk, hogy az egyszer elkezdett haladást gyorsan és fennakadás nélkül folytassuk. Evégből a bizottság holnap újból összeül és reméljük, hogy megkapjuk az egyes kormányok választ az olasz kormány új ajánlatára. Az angol népek

az egységes és határozott kívánsága, hogy kormánya a spanyol nép ügyében ne álljon egyik párt oldalára sem. Szilárdan el vagyunk tökéve, hogy türelemmel és kitartással elszigeteljük ezt a háborút és öröködjünk az angol érdekek felett.

AZ ANGOL FELFEGYVERKEZÉS IGAZI ÉRTELME

Eden még a következő felvilágosításokat adta:

— A spanyol ügyekbe való benemavatkozás megkülönböztetendő a közömbösségtől. Spanyolország területi épsége és a Földközi-tengeren át vezető birodalmi összekötő út iránt nem lehetünk közömbösek. Felfegyverkezésünk nem fakad bosszúvágyból senki ellen. A helyzet a Földközi-tengeren egyszerűen a következő: Fenn akarjuk tartani használati jogunkat az összekötő vonalon és elvárjuk, hogy ezt a jogot senki se vonja kétségbe. Sohasem követeltük és most sem követeljük, hogy ez a jogunk kizárólagos legyen. A tegnapi események arra a reményre bátorítanak, hogy jelentékeny javulást érhetünk el, ha kiküszöbölhetjük a spanyol kérdést a nemzetközi viták közül. A spanyolországi idegen beavatkozás felhője sötétíti el a földközi-tengeri hatalmak közti javulásának kilátásait. Ha a spanyol kérdés harcászati és politikai kérdéseivel együtt megszűnnék a nemzetközi politikai élet központja lenni, a földközi-tengeri nemzetek közti barátságos viszonyt, amely összeköttetésünket a multban mindig jellemezte. A spanyol kérdés megoldása előtt nem lehet igazi haladás a nemzetek közt, ellenben jogosan feltehető, hogyha az említett feltételek teljesülnek, ezek a megbeszélések sikerrel járnának.

A MUNKÁSPÁRT BIZALMATLAN

Eden beszéde után az alsóház 204 szavazattal 111 ellenében elfogadta a kormány javaslatát a vita elnapolásáról. A munkáspárt az indítvány ellen szavazott, hogy kifejezésre juttassa elégedetlenségét a kormány spanyolországi és távolkeleti politikájával szemben.

A lordok házában is csütörtökön volt az első ülés és azon Lord Plymouth lényegében ugyanazt mondta el, amit Eden a képviselőházban.

Paulusz Ferenc riportja:

Egy százéves főgimnázium

Uj korszak kezdete. — Kétemeletes palotát épített a Kovács Antal alapította kis „gimnázium”

Abrasovi katolikus gimnázium küzdelmes története

III. közlemény

Hol százados, mohos falaknak
Emelkedett erős sora —
Te állsz ma itt nemes tudásnak
Megáldott, ékes temploma.
Téged köszönt ma dal, meg ének,
Szívünk virága mind tiéd...
Mi örömről, mi büszkeségünk
Ez ünnepen köszöntve légy!

(Szemlér Ferenc későbbi gimnáziumi igazgatójának az 1901-ben tartott iskolaszületésünnepélyre írott ódájából.)

A nagy világpolitika hullámvérése sokszor utódott ehhez az intézethez is. 1873-ban rendeztek egy nagy kiállítást Bécsben s ez szinte előfűrészelte az addig olyan híres abrasovi ipart és kereskedelmet, mivel a keleti kereslet ezután a nyugati piacokat kutatta s ezzel a város lakossága hirtelen szegényedni kezdett. Ezt különösen a braszovi magyar iparosok érezték meg nagyon érzékenyen. A mi napjainkban leeggett bécsi Rotunde a gimnáziumot nagyon is érintette. Már-már az a veszedelem fenyegette, hogy az elszegényedett braszovi polgárság nem tud több adózót hozni s az ötven esztendőskor kapott bejárja a szegénység. Így került szóba, hogy államsegélyt szerezzenek a fentartási alap növelésére, azonban ez évekig tartó húza-vona után meghiúsult. Végül is az erdélyi római katolikus Státus mentette meg a gimnáziumot 1889-ben, mikor is azt az Egyházközségtől átvette.

Ezzel a lépéssel az intézet amellett, hogy a katolikus egyház kezelésében maradt, megtartotta egyházi jellegét továbbra is és egyben lehetőség nyílt arra is, hogy habár egy elszegényedett nép maradt körülte, a tanulás lehetőségét ösztönzőjakkal lehessen elősegíteni és még kiállítás is nyílt arra, hogy az intézetet fejleszteni, kibővíteni tudják. Így mindjárt kezdetben megvették a gimnázium melletti 444 négyzetméter nagyságú „Timár-telket” (Riemer-Zwinger) és terveket készítettek egy építendő új épületre.

Lezártul egy korszak az iskola történetében

Igy feltel a XIX. század, a nagy gondolatok, alkotások korszaka.

Nagy idők nagy embereket termelnek ki. Ilyen nagy idő volt a múlt század s annak helyi viszonylatban egyik legnagyobb embere fellépési

Kovács Antal. Itt pihen a bolonyai római katolikus temetőben négy más pap között, akikkel együtt a plébániai sírbolt felirata szerint „Itt várják a Boldog Feltámadást”.

Igen jó szolgálatot tenne a kegyeletes utókor, ha a néhai nagy alapító megkopott sírkövét az eltelet század emlékére nem hagyná tovább kint az idő viszontagságai között porladozni, hanem elhelyezné azt a mai intézetben, hadd emlékeztetné az a mindenkor diákokat az intézet nagy-névi alapítójára.

Uj hajlékot kap a gimnázium

Századunkat a technika korának mondják. Ez a megállapítás a braszovi gimnázium történelmére is talál. A huszadik század ugyanis azzal indult, hogy ez az akkorra már orvendetesen kifejlődött iskola új hajlékot kapott. 1900 június 1-én gróf Mailáth Gusztáv Károly püspök letette a mai gimnázium alapkövét és egy év múlva, 1901 november 3-án egész Transsylvania örömtüjongása között fel is szentelték a gimnázium új épületét. Így került a Kovács Antal alapította kis „gimnázium” a mai hatalmas kétemeletes palotába. Ezzel végre olyan iskola lehetett, ahol nemcsak a „muzsáknak lett kelemes otthona”, hanem amint azt az alkalmi vere frója kifejezte „itt a nemes tudásnak ékes temploma” lett és egyházközség, egyházközség, szülők, tanári kar és mindenki, akinek szívéhez közel állott az iskola, végre megnyugodva mondhatta „mi örömről, mi büszkeségünk”.

Alpár Ignácnak, az európai hírdő építésznek a tervei szerint építették meg ezt a hajlékot. Mindegy háromszázezer koronába került, ami a mai értékben mintegy tizenöt millió lelt tenne ki. Az akkori iskolafiluszoknak megfelelően elég jól megoldották az építkezési kérdéseket s ami hiányosság ma már mutatkozik, többnyire a kor haladotabb felfogásában s csak kisebb részben a tervezők elgondolásában keresendők. Az az előnyt minden esetre biztosították, hogy a belvárosban, központi fekvésű helyen, mégis csendes vidéken épült fel.

Az új épületben nemcsak a nyolc osztály kaphatta meg kényelmes tantermeit, hanem az intuitív pedagógiai módszer megkövetelte különböző szakok számára múzeumokat és külön rendeltetésű szakelőadó termeket is rendezhettek be. Így tehát felszerelés szempontjából nem maradt el semmi kívánni való.

„Neveljétek az ifjúságot a tudomány-nak és az erénynek

Az új iskola egy egészen új korszakot jelentett. Nemcsak a befogadóképessége volt nagyobb az eddiginél, hanem a felszerelés biztosította előnyök kibaszálásával a tanárok is eredményesebb munkát tudtak kifejtetni. Azzal a ténnyel pedig, hogy ez a katolikus Státus birtokába került, egyszer és mindenkorra megoldódott az anyagiak kérdése is. Igen érthető tehát, ha az akkoriak nagy ünneppéggel igyekeztek örömeik kifejezését adni.

Örökre emlékezetes beszéd keretében hívta fel Mailáth Gusztáv Károly püspök az elkövetkező igazgatók és tanárok figyelmét, hogy milyen magas és felelősségteljes misszió vár itt rájuk. Aranykeretben foglalva ott kellene díszeljen az épület egyik falán a felszentelési beszédnek ez a mondata:

— Az igazgatónak és tanári karnak lelki-lemeretes, önfeláldozó gondjaira bízom nemcsak az épületet, a külső falakat, hanem ami ezeknél fontosabb s amiért egykor Isten előtt kell felelniök — a gondjaira bízott tanulóifjúságnak a „elkét. — Neveljétek az ifjakat a tudománynak és az erénynek!...

Az új keret s a jótanács nem maradt eredménytelen. Orvendetesen fellendült a braszovi gimnázium mindenféleképpen. Fejlődésében nem maradt el az ország többi középiskolái mögött. Világtörténelmi események vonultak el felette, de ez az intézet soha semmiféle szélsőségbe bele nem sodródott, hanem végezte és végzi ma is azt a magas tiszti hivatását, amelyet alapította és azóta többi jöttevöl, irányítói elgondoltak, kifejlesztettek.

(Folytatása következik.)

Zavargások Palesztina nagyobb városaiban

Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai lakosság körében leirhatatlan izgalom uralkodik, mert a terrorrelekmények tovább folytatódnak. Jeruzsálem elővárosában két angol rendőrt megátámadtak és megsebesítettek. Haifában egy zsidó rendőrt súlyosan megsebesítettek. Egy autóbuszra, melyen zsidók utaztak, rálöttek. Jeruzsálem és Jeriko között az országuton vad lövöldözés volt. Jeruzsálem, Hebron és Jaffa között a távoeszélő vezetékét elvágták.

Kik nyertek az oradeai Kereskedelmi Csarnok kiállításának sorsjátékán

Az oradeai Kereskedelmi Csarnok kiállításának rendező bizottsága folyó hó 21-én, csütörtök este tartotta meg az ingyen tombola húzását. Farkas István gyógyszerész, a Kereskedelmi Csarnok elnöke, Erdélyi Jenő elnökségi tag, Izsák Mihály titkár, Kakas István, a város kulturális bizottságának főnöke, Fodor Lőrinc rendőrhivatali főosztályának főnöke, Fodor Lőrinc rendőrhivatali főosztályának főnöke, Mudura Joan munkügyi inspektor, dr. Hárágus királyi közjegyző, mint hivatalos kiküldött és több ezer főnyi közönség jelenlétében. A húzás eredménye a következő: főnyeremény, komplett, modern kombinált szoba berendezés: 3579 sz., második nyeremény, komplett modern, konyhabutor: 14194, harmadik nyeremény: komplett 6 személyes porcellán étkezőkészlet: 9606. A többi nyeremények sorrendben: 26, 471, 516, 639, 772, 788, 830, 844, 1082, 1162, 1198, 1316, 1345, 1398, 1481, 1496, 1587, 1840, 2120, 2136, 2553, 2859, 2876, 3313, 3448, 3450, 3454, 3721, 4246, 4337, 4646, 4662, 4707, 4726, 5040, 5156, 5519, 5649, 5665, 6350, 6449, 6529, 6583, 6769, 7037, 7115, 7337, 7395, 7400, 7417, 7488, 7578, 7922, 7982, 8022, 8029, 8407, 8447, 8480, 8554, 8590, 8828, 8977, 9052, 9307, 9496, 9571, 9576, 9590, 9996, 10056, 10088, 10222, 10226, 10413, 10683, 10895, 10963, 12725, 12986, 13022, 13137, 13249, 13341, 13427, 13454, 13467, 13553, 13928, 14092, 14128, 14175, 14177, 14694, 14829, 14940.

Nagy ünnepélyességgel fogadták Vásárhelyi János ref. püspököt és kíséretét a székely anyavárosban

Odorheiu. Saját tud. A transsylvaniai ref. egyházkerület Nőszövetsége folyó hó 20-tól kezdve öt napon keresztül összejövetelt tart a székely anyavárosban, konferenciákkal és értékes műsorú estélyel.

Ebből az alkalomból Odorheiu-ra érkezett Vásárhelyi János ref. püspök és neje, Tavasz Sándor dr. püspökhelyettes, Imre Lajos dr. teológiai tanár, báró Bornemissza Elemérné és számos nőszövetségi tag. A püspököt és kíséretét, első hivatalos látogatása alkalmából, megérkezésekor nagy ünnepélyességgel fogadta a város közönsége. A különféle egyesületek zászlók alatt jelentek meg a vasutállomáson, ahol a város nevében az időközi bizottság elnöke, Hecker Kálmán mondott üdvözlőbeszédet. A ref. templom mellett felállított díszkapunál az iskolás növendékek és a hívek százainak sorfala között Jodár Gábor dr. főgondnok fogadta beszéddel az érkező püspököt. A városi és megyei Nőszövetség üdvözlését Szabó Andrásné tolmácsolta, aki szép virágsokrot nyújtott át a püspöknek.

A főpásztor mély meghatottsággal mondott köszönetet az üdvözlésekért.

— Igét hirdetni jöttem ide, — mondotta — hogy épüljünk az evangéliumból, hogy több hit, több remény, több szeretet lakozzék a szívekben, hogy béke, megértés, jószág honoljon a város mindenrendű és mindenfélekezetű polgára között.

A püspök és kísérete hétfőig marad a székely anyavárosban.

Ujdonság!

Dr. Scheffler János:

A SZERZETESI ÉLET

KATEKIZMUSA

Rovid és könnyen érthető vezérkönyv a szerzetesjelöltek és újoncok, a fogalmazók, a szerzetes-előjárók és lelkivezetők számára mindarról, amit a szerzetesi élet észszerű tudniok kell.

Az Egyházi Törvénykönyv összes szerzetesi kanonait és a legújabb rendelkezéseket is feldolgozza a szerző. Biztos útmutatást és irányítást ad a szerzetesi élet minden kérdésében: jogi, erkölcsi, aszkéti és kormányzati szempontból. Minden ilyen mű magyar nyelven. Beábrándos tárgymutatója könnyen használható.

Ára: 140 Lei és portó.

Megrendelhető könyosztályunknál.

Tombol a vihar a Márvány-tengeren

Bucuresti. Saját tud. A Fekete-tengeri vihar a Márvány-tenger felé húzódik, amely most olyan viharos, hogy a hajók kénytelenek félbeszakítani útjukat és menedéket keresni. A Dardanellák felé tartó „Turcan” nevű, árukkal megrakott hajót a hullámek Mudannál sziklás partok felé terelték, ahol hajótörést szenvedett. A legénység bárkákra jutott ki a partra. A veszélybe jutott hajónak egy másik török hajó sietett segítségére. A Fekete-tengeren a vihar lecsillapult.

NEM HIANYOZHAT EGY HÁZTARTASBÓL SEM

ARAGAZ

Szent Demeter napja a fővárosban

I. Társzekéren a betyárbútor

Bucuresti, október hó.

Nevezetes időpont október 26-ika a bucuresti ember életében. Mert ezen a napon, Szent Demeter napján, minden harmadik bucuresti lakos közeledésének érzi, hogy vegye sátorfáját és költözködjék. Még a tavaszi, szentgyörgynapi költözködései dátumánál is jelentősebb a szent Demeter napi. A nyári építkezési évszakra ugyanis nagy eltolódásokat szokott teremteni a főváros lakásviszonyaiban: hóolvadási ösztönítő fagyig új paloták, villasorok épülnek, egész kis városrészek keletkeznek, amelyeket a derek fővárosi családok vagy háziasszonyok — aszerint, hogy a családi szereposztás szerint ki fél a kezdeményezés jogával — gondosan bevezetnek számításba a legközelebbi másfél vagy kétesztendei hol-lakás kitervezésénél.

Mert aki két évnél is tovább lakik egy helyen, az már nem is érdemli meg a „bucuresti” elnevezést.

Télen nagyon hideg van, nyáron nagyon meleg van...

Sokan azonban nem bírják ki félszentesen ugyanabban a lakásban. Szent Demeterkor nagy reményekkel költöznek be új lakásokba, amelyről a tél folyamán kiderül, hogy olyan kifüthetetlenül hideg, hogy az ur és az urnő reggeli felkeléskor farkasordításokkal üdöztetik egymást. Erre tavasszal, Szent György napján felszedelözködnek, mert ilyen helyen egy percig sem maradhatnak tovább, az új szállásról pedig a nyári irtózatos kánikulában kénytelenek verejtékben fürödvé megállapítani, hogy kibírhatalanul meleg, mert egész nap süti a nap, vagy telőmeleg érzik, vagy nem járja a levegő, vagy a szomszéd nyolcemeletes palota tüzfala alkot örökké izzó kemencét ablakai előtt... Nem, nem, itt se maradhatunk egy pillanatig se tovább, el innen, el!

Más szempontok is vannak: Nagyon gyakori, hogy kiálthatatlan a háziúr.

— Csak háziúrral ne kelljen egy házban lakni!

Mert a háziúr folyton lesi, hogy az a lakó nem veri-e le a falakat, nem fogyaszt-e tulsok vizet az általánosan fizetett vízdíj fejében, nem tart-e albérlőt a kikötés ellenére, renes helyére hordja-e a szemetet, nem hoz-e kutyát, vagy gyakori hangos vendégeket a házhoz s ami a legkevésbé megbocsájtható, nem követi-e el a gólyával gyermekszerecséltenségi szerződésességét?

A szomszédokkal is sok baj van. Modern bérpalotákban nem annyira, mert ott legfeljebb a liften vagy a bejáratnál, esetleg a két-három lakásnak szóló folyosó közben találkoznak a lakók s a nem-találkozás a békekesség legfontosabb feltétele. De régiebb, vidékies berendezésű házakban, ahol az udvaron összegyűlhetnek tracsolni az asszonyok, ahol egy-azon szegekre feszítik vagy feszítetik ki a ruhaszárításra vagy szőnyegporoláshoz szükséges köteleket — igen gyakran egyazon időben

is, figyelmen kívül hagyva néha a szőnyegporolás és a ruhaszárítás ellentétes jellegét, — ezekben a közös udvari lakásokban Isten csodája, ha nem robban ki legalább is félénként olyan perpatvar, hogy valamelyik lakónak pusztulnia kell.

Csak háziúrral ne kelljen egy házban lakni

Az anyagiak is erősítik olykor a vándorló ösztönöket. Az elbocsájtott alkalmazott kislakásba költözik s a hirtelen felkapaszkodott kereskedő négyosztós lakást bérel, ami már egész birodalom Bucurestiben. A bucuresti magyarok sorában az előbbi eset gyakoribb. De magyar középosztálybeliek gyakran kénytelenek ráeszmélni, hogy a nagyszási hóbert örökletes betegségének estek áldozatául... Vidékről magukkal hozott többszobás lakásberendezésük számára nagy lakást vesznek ki, amelyről hamar kialsul, hogy nem áll arányban anyagi teljesítőképességükkel. Még a szeretetreméltóbb esetek közé tartozik egyik barátomé, aki ilyen megfontolással bérelt ki magának nemrégiben egy nagy, háromszobás, fűrdőszobás, tökéletes kényelmi lakosztályt:

— Tudom, hogy nem futja erre nyolcezer leies fizetésemből, de üsse kő... Hadd lakjam egyszer én is Bucurestiben rangomhoz méltóan inkább megköpölöm.

És egy féléven át kéjelgett a jó utca, a tágas lakás, parkettes szobák, az állandóan csurgó hideg-meleg víz, az óriási fűrdőszoba, a konyhai mosogatófülke, a központi fűtés, a guruló ajtók szétváráásával egy teremre varázsolható pompás lakás előnyeiben: mialatt elképzelhetetlen módon takarékoskodott a többi kiadásokon — míg végre kedves töredelmességgel bevallotta házigazdájának, hogy tulnagya fába verte a fejszét, kisebb, jóval kisebb lakásba költözik, mert nem akar a lakbér rabszolgája lenni tovább...

Igy üzi, hajtja a bucuresti embert saját költözködési ösztöne, a bucuresti lakásviszonyok megállapodatlansága és nem egyszer a sors mostohasága egyik városrészből a másikba, egyik utcából a másikba, központi bérkaszányából villanegyedbeli kertés házba, kültekli hivatalnok-lakásból belvárosi felhőkarcolóba, régi bojárakból modern kényelmi otthonokba — és viszont, ahogy az életkörülmények, a belátások, az izlések, az anyagi helyzetek és a városfejlesztés fázisai alakulnak.

„Üsse kő! Hadd lakjam egyszer én is rangomhoz méltóan...!”

De nemcsak magánemberek költözködnek. Tekerkoocsira rakják iróasztalaikat és irattársaikat a köz- és magánhivatalok is... A vállalatok helyzete ugyanis szintén állandóan változik a fejlődésnek ebben a káprázatos iramában, a naggyá lett ország méltó központjának ebben az amerikai gyorsaságu, egyik-másik fázisában bizonytalannak látszó fellendülésé-

ben, amely szinte naponként nyit új konjunkturákat, hogy más távlatokat viszont ugyanolyan váratlanul rekeszen el végérvényesen. Vállalkozások, melyek a belváros valamelyik mellékutcájának szennyes kis udvari szobájában indultak, amelyben eleinte összesen egy íróasztal volt s a sarokban a földön néhány aktacsomó, — néhány hónap múlva fűtővonal új blokkházában veszik ki az egész első emeletet. És viszont: nagy cégek, amelyek fényesen berendezett irodáiban tucatjával kattoztak az írógépek, egy-kettőre holtvágányra jutnak valami előre nem látott gazdasági vagy politikai fordulat következtében. És a zuhanás vagy felvirágzás, a kiépülés vagy összeomlás költözködésekben jut kifejezésre a vállalatoknál Szent Demeter napján...

Az állam a legnagyobb költöző

És az állam? ... Az állam a legnagyobb költöző. Mert ő a legnagyobb lakbérlejtője a fővárosnak. Bérben lakik, hogy mást ne említsünk, a miniszterelnökség, a szenátus, a minisztériumok egyrésze, az opera, a CFR vezérigazgatóság, s azoknak a minisztériumoknak számos hivatala is, amelyek saját székházakkal rendelkeznek. Ezeket is folyton költöztetni kell, részint az egyes ügyosztályoknak valamely törvény alapján való újjászervezése, átalakítása, kibővítése vagy visszafelépítése következtében, részint pártpolitikai és személyi okokból, tekintettel arra, hogy az állam magas lakbéréket fizet, amely előny idő és kormányok változtatásával más és más háztulajdonosoknak dukál.

Tragikomikus helyzeteket eredményez néha ez a nagyvárnyu közhivatali helycsere. Az ügyes-bajos dolgát intéző honpolgár nagy nehezen megtalál egy intézményt vagy irodát a birtokában lévő régi cím segítségével, amely alatt ma egy délelőtti nyugalomban háborgatót zordon magányos nyit neki ajtót. Vagy az ember keres egy jófehérőket, rendőrséget, mint tudom én, munkügyi minisztériumi szervet s ovodába, tejesarnokba, vagy női szabóműhelybe botlik be, vagy például keres egy bodegát s alig nyitott be az ajtóval elzárva jölszert helyiségbe s máris a színháziügyi igazgatóság szolgálja penderíti ki az ajtón...

Az utóbbi időben egyre gyakrabban nagyon észszerű és tiszteletreméltó okokból történnek ezek a közhivatali-költözések. Az állam is, a főváros is, mind sürűbben telepíti saját frissen vásárolt és átalakított, vagy újonnan épített házába valamelyik intézményét, hivatalát.

De néha egészen tiltózkodatos szabályok parancsszava értelmében kerülnek butorszállító kocsikra a közhivatalok berendezési tárgyai, levéltárai. Ilyen volt néhány évvel ezelőtt a CAM költözködése. Az önkormányzati intézmény lerombolta Calea Victoriei uti házát, amelynek helye máig is üresen áll — és aztán hajléktalan sorsra jutva, egy előző politikai közvetlen érdekelttségébe tartozó új palotába költözött át.

JÁVÓ? BÉLA.

Malaxa Művek Bucuresti

Malaxa Titan, felvesz azonnali belépésre, képesített, igazoló papirokkal rendelkező, esztergályos, véső, cyaluló, furó, szerelő, lakatos, vas- és rézöntő munkásokat.

RÁDIÓ

Az órákat romániai időszámítás szerint közöljük.

VASÁRNAP, OKTÓBER 24.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés. 9.55 Istentisztelet. 11.15 Szimfonikus hangverseny. 13.10 Hírek. 13.10 Motzoi-zenekar. 14.45 Vidám negyedóra. 15. Mezőgazdáknek előadás. 18. Üzenetek. 18.15 Katonazene. A szünetben időszaki anyag. 19. Katonazene. A szünetben időszaki anyag. 19.30 Gramofonlemez. 20.25 A Carmenekkar hangversenyének közvetítése. 21. Hangjáték. 22. Hírek. 22.10 Gramofonlemez. 22.40 Sport hírek közvetítése. Majd 23—24 óráig Gramofonlemez.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11—12.10 Egyházi ének és szentbeszéd a Koronázó Főtemplomból. A szentbeszédet P. Bangha Béla S. J. mondja. 12.15—13.15 Evangélikus istentisztelet. Prédikál Turóczy Zoltán. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi zenekar. 14.10 „Magyar anekdoták Tóth Béla gyűjtéséből”. 15. Lemezek. 16. Gazdáknek. 16.50 „Ferencváros—Lazio Középeurópai-kupa döntő labdarugómérkőzés második félideje”. 17.50 Szalonzene. 18.30 „Petőfi faluja”. 19. Cigányzene. 19.40 Sporteredmények. 19.50 Németalföld-India rádiójának világhangversenye. 20.40 „A bellerina”. Operett. 23. Hírek. 23.25 Jazz. 24. Cigányzene.

HÉTFŐ, OKTÓBER 25.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Lemezek. 18.45 Popescu G. énekel. 19. Időszaki anyag. 19.15 Csak Rádió Románia: Lemezek. Csak București: A Theodorescu-négyes Beethoven: II. von. négyesét játsza. 19.45 A két állomás együtt: Vilnov és Alexandrescu kétszongorás játéka. 20.15 Felolvasás. 20.30 Táncclemez. 21.15 Felolvasás. 21.30 Miletineau zongoraművésznő: Beethoven II. szonáta. 23.55 Hírek.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12. „Emlékünnepély a Nemzeti Színház fennállásának 100. évfordulóján. 13. Déli harangszó. 13.05 Állásfoglalás Zenészek Szimfonikus Zenekara. 14.30 Zongorasámok. 15. Enekszámok. 17.15 Diákféltóra. 18. Cigányzene. 18.50 „Őszi borgezást”. 19.20 Enekszámok. 19.45 „Dai Nippon”. 20.25 Helyszíni kép a jubileum Nemzeti Színházról. 20.40 Ünnepi díszelőadás a Nemzeti Színház fennállásának 100. évfordulója alkalmából. 22.45 Hírek. 23.10 Hegedűszámok. 23.40 Németnyelvű előadás. 24. Hírek német nyelven. 24.05 Cigányzene. 1.05 Hírek.

KEDD, OKTÓBER 26.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18.15 Gramofonlemez. 19.10 Felolvasás. 19.25 Angol lemez. 20.20 Felolvasás. 20.35 Carmen énekar. Kiriac-dalok. 21.15 Könnyű zene. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. 23.55 Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Majd: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. 14.30 BSZKRT-zenekar. 17.10 Asszonyoknak. 18. Szalonzene. 19.20 „A kisdetek fejlődése”. 19.50 A Szent István Bazilika Enekkarának hangversenye. 20.30 „Egy mozijáró emlékeiből”. 21.10 A Filharmoniai Társaság hangversenye. 22. Hírek. 23.10 Időjárásjelentés. Majd: Hanglemezek. 24. Jazz. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

SZERDA, OKTÓBER 27.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Constantinescu-zenekar. 19.10 A régi görögök és rómaiak zenéje. Rádiózenekar, felolvasással. 20.10 Lemezek. 20.55 Lucezarszkaja Eugénia énekesnő és a rádiózenekar hangversenye. 21.10 Felolvasás. 21.25 Csak Rádió Románia: Lemezek. Csak București: Cotea György csellózik. 22.05 A két állomás együtt: Lemezek. 22.30 Hírek. 22.45 Tarka lemezek. 23.55 Hírek.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 A rádió szalonzenekara. 14.40 Engel István zongorázik. 17.15 Diákféltóra. 18. „Magyar önmirálai Világos után”. Felolvasás. 18.30 Jazz. 19. „Tisza Kálmán”. Hegedűs Lőránd előadása. 19.30 Trogatószámok cigányzenével. 20.20 „Az ember nem bujhat ki a bőréből”. Csevegés. 20.50 Enekszámok. 21.20 Hírek. 21.45 „Elfelejtett magyar zenekari művek”. 23.10 Időjárásjelentés. 23.15 Szalonötös. 24. Hírek francia és olasz nyelven. 24.10 Táncclemez. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 28.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18.15 Katonazene. 19.10 Kis rádiózenekar. 20.10 Felolvasás. 20.25 Balalajka. 21. Hangverseny ismertetés. 21.15 A filharmonikusok szimfonikus hangversenye az Athenaeumból. 23. Lemezek. 23.55 Hírek.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Enekegyüttes. 14.30 Szalonzene. 17.15 „Uzó paloták, repülő szállók”. 18. „Színésznő felesége”. 18.30 Hangversenyzenekar. 19.30 Gazdáknek. 19.45 Hanglemezek. 20. Külügyi negyedóra. 20.55 „Séta a párizsi világiállításon”. 22.10 Hírek. 22.30 Cigányzene. 23. Időjárásjelentés. 23.25 Zongorasámok. 24. Olasznyelvű előadás Adyrol. 24.15 Jazz. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

PÉNTEK, OKTÓBER 29.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sport híreknek adása. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Cristea-zenekar. 19. Időszaki anyag. 19.10 Török lemezek. 19.40 Csak Rádió Románia. Csak București: A Szarvas-négyes Enacovicéi vonósnyévesét játsza. 20.15 A két állomás együtt: Felolvasás. 20.35 Mozart: Don Juan, kétfelvonásos opera Práhól. 23.55 Hírek külföldre németül és franciául. Majd: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Balalajka-zene. 14.30 Beethoven: C-dúr szonáta. 15. Hegedűszámok. 17.15 Diákféltóra. 18. „A szeretet báiheiatlan”. 18.15 Hanglemezek. 19. Sportközlemények. 19.10 A rádió szalonzenekara. 19.40 „Perikles az Akropoliszban”. 20.15 Magyar nők cigányzenével. 21.15 „Valóság”. elbeszélés. 21.45 A Magyar Szimfonikus Zenekar hangversenye. 23.35 Hírek. 23.30 Időjárásjelentés. 23.35 Jazz. 24. Hírek angol nyelven. 24.05 Cigányzene. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, OKTÓBER 30.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Lemezek. 19. Időszaki anyag. 19.15 Szórakoztató zene. 20.20 Felolvasás. 20.35 Csak Rádió Románia Lemezek. Csak București: Anghel Viorella énekel. 21. A két adóállomás együtt: Üzenetek. 21.15 Tánccs. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. 23.55 Hírek.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 A rádió szalonzenekara. 14.30 Hanglemezek. 17.15 „Mese a természet”. 18. „Mit üzen a rádió?”. 18.30 Cigányzene. 19.20 „Egerben szüret után”. 20. „Magyar táncok a török időktől”. 20.45 Előadást. 21.50 Hangversenyzenekar. 22.45 Időjárásjelentés. 23.10 Jazz. 24. Cigányzene. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

A japánok előrehaladása az északkeleti Honan tartományban.

Képrövidítés a vastag fekete vonalak jelzik a japán csapatok jelenlegi állásait.

A szovjet háborút kezdett a kínai Turkesztánban

Repülőgépei több várost bombáztak és haderői három városi megszállottak

Tokióból jelentik: A Domei jelentése szerint tizenöt szovjet-repülőgép bombázta Jarkandot, Kargalikot, Gumat, Kotant és más városokat, amelyek a kínai Turkesztánban fekvő Si-Kiangtól délnyugatra terülnek el. A szovjet haderők állítólag megszállták Kargant, Jarkandot és Kotant. A polgári lakosság körében igen jelentékeny az áldozatok száma.

Az „Asahi Sinbun” szerint ötven szovjet-repülőgép bombázta a keletturkesztáni városokat. Valószínűnek tartják, hogy a bombázások a szovjet és a bennszülött mohamedán muzulmánok közötti összetétellel függenek össze. Si-Kiang szovjet módra szervezett kínai köztársaság.

Megalakult az EKE odorheai alosztálya

Odorheiu. Saját tud. A székely anyaváros, amelynek környéke páratlan szépségű, már régóta érzi olyan egyesületnek a hiányát, amelynek célja a turisztika felkarolása volna. A lelkes természetbarátok mozgalmat indítottak, hogy itt, a Hargita szomszédságában is alakuljon meg az EKE alosztálya. A mozgalom eredménnyel járt, mert a hét folyamán megtörtént az alakulás. Tavasz Sándor dr-nak, az EKE elnökének a jelenlétében. Az alkuló értekezleten korelnökké Boga Lajos dr igazgatót választotta meg, aki az összejövetel célját ismertetve üdvözölte Tavasz Sándort, Tavasz Sándor dr az üdvözlés megköszönve, szólt arról, hogy minő lelki győnyörűséggel tölti el az embert a természet szépségeit, majd ismertetve azokat a jogokat és kötelességeket, amelyek a tagsággal össze vannak kapcsolva. Tavasz Sándor dr előadása után az értekezlet kimondotta az alakulást a transzylvániai Kárpát-Egyetel kebelében a elnöké Voszka István dr ügyvédet, titkárrá Váro György dr ügyvédjelöltet, jegyzővé Szentmiklósi Ferenc tanárt, választották meg, és megbízták őket a további teendők végzésével. A megválasztottak nevében Voszka István dr, az új elnök mondott köszönő beszédet.

Királyi kegyelemben részesült Vuchetich Endre főszerkesztő

Timisoara. Saját tud. Vuchetich Endre dr, a Déli Hírlap főszerkesztője ellen, négy és fél évvel ezelőtt államlelmes igaztás címén eljárás indult, a főszerkesztő két újságoikra alapján. A törvényszék marasztaló ítéletet hozott, az ítéletábla ellenben felmentette Vuchetich dr főszerkesztőt. Végso fokon a Semmitőszék elé került az ügy és Vuchetich Endrét hat havi fogságra, tízezer lei pénzbírságra — amely le nem fizetés esetén további hat havi fogságra változtatandó át — s az újságírói hívatás három évre való felfüggesztésére ítélték. Az ítélet jogerős lévén, az ügyész letartóztatási parancsot adott ki Vuchetich dr főszerkesztő ellen s a parancsot foganatosították is. Vuchetich az ügyészségi fogságba került, míg most, ötvenkét napig tartó fogság után királyi kegyelemben részesült. Várnay Elemér dr ügyvéd Bucurestiben úgy az igazságügyminiszteriumban, mint pedig a királyi kabinetirodában megtette a szükséges lépéseket, mire az előterjesztett indokokat mérlegelve, Öfelsége Károly király megadta a kért kegyelmet. A megkegyelmezésről szóló királyi dekrétum meg is érkezett a helybeli főügyészséghez, amit foganatosítás végett azonnal áttettek az ügyészséghez. Vuchetich Endre dr főszerkesztő így visszanyerte szabadságát. Vuchetich főszerkesztő egyébként a fogságban megbetegedett és egyelőre még orvosi kezelés alatt áll, úgyhogy szerdán, amikor a kegyelmi dekrétum nyomán otthonába térhetett volna, ebben betegsége még megakadályozta.

A nagy szovjet-dráma

Világjáró újságíró a GPU háborzongató „oblava“-járól és a japán leszámolásról

A világjáró „nagy riporterek“, ritka fajtájához tartozik Stefan von Hartenstein, az International News Service főszerkesztője. Az őt világrész az otthona. Mindig éppen ott van, ahol legforróbb a talaj, ahol a világpolitika valamilyen nagy eseményre zajlik. Minden ajtó megnyílik előtte és nincsen a világnak olyan államférfia, akit személyesen nem ismerne. Eleven történelemkönyve a manák.

Most átutazóban van Pesten az öszülő najú, elegáns férfi. A Földközi-tenger keleti részéhez visz az útja, a palesztinai-török határra utazik. A világjáró riporterral a világ egyik legnagyobb mai rejtélyéről, Oroszországról beszélgetett egy budapesti újságíró, akinek az alábbiakat beszélte el:

Oroszország 1924-ben

— Oroszország ma a legnagyobb súllyal esik a latba a világmérlegen. Háromszor jártam Oroszországban és nem a luxushotel szemszögéből láttam a dolgokat, hanem belenézhettem a legrejtettebb kulisszák mögé is. Először 1924 elején voltam ott, mint az első európai újságírók egyike.

Irtózat volt, amit akkor láttam.

— Egészen valószínűtlen nyomorúságban élt a nép. Emlékszem: háziasszonyom, egy mérnök özvegye, a csikorgó télben arra kényszerült, hogy — utolsó szőnyegéből télikabátot szabjon magának, mert másképp nem mehetett volna ki az utcára... Olyan állapotban volt akkor Oroszország, hogy nem hittem: valaha állam lesz ebből a romhalmazból.

... és 1928-ban

— Másodszor 1928-ban, az ötéves terv kezdetén jártam ott. Legnagyobb meglepetésemre azt láttam, hogy az egész nép óriási változáson ment keresztül. Belső konszisztenciájában változott meg, mert felnőtt az a generáció, amely 1914-ben 10 éves volt és ennek a generációnak páratlan optimizmusa uralkodott el az egész országon. Építő ereje volt ennek az optimizmusnak. Akkor is nyomorban élt még a nép, *eleműszer alig volt és egy cipőtalpalás fél éves problémát jelentett*, de mindezt játszi könnyedséggel viselték el. Sohasem felejttem el, amit egy munkás mondott akkor nekem, akinek szavai az egész orosz nép szavát jelentették. Azt mondta: „amikor a forradalmat csináltuk, azt hittük, hogy magunknak csináljuk. Aztán rájöttünk, hogy nekünk magunknak már nem lesz hasznunk belőle, de bízunk abban, hogy

gyermekünk hasznát látják. Később megtudtuk, hogy még a gyermekünk sem éri meg a vetés aratását. De meggyőződésünk, hogy későbbi generációknak mégis jobb lesz a sorsuk, mint a miénk volt és ez a lényeg”.

„Egy eszme önmagát ölte meg!”

— Másfél évvel ezelőtt voltam újra Oroszországban. Megint új változást figyelhettem meg. Ez az óriási horderejű változás az, hogy *Oroszország sokkal kevésbé kommunista ma, mint amennyire nacionalista*.

— Gazdaságilag szocializmus van, de szívében nacionalista az ország. *Megtörtént az, amire még nem volt példa a történelemben, hogy egy eszme önmagát ölte meg!* Sztalin felismerte hogy a kommunizmus segítségével talán fel lehet építeni egy országot, de nem lehet tovább mozgatni. *Mert az ideológia összefogó, de nem dinamikus*.

„Szent Anyácskánk, Oroszország veszélyben van!”

— A kommunizmus forma, de nem tartalom. A stabilizálódott országot nem mozgatja tovább. Az orosz muzsik és munkásság nagy része sohasem fogja megérteni a marxizmus lényegét, akárhogy próbálják is a fejébe verni. *Ezt a népréteget csak a nacionalizmus erejével*

A GPU háborzongató taktikája

— Meglepetéssel és hitetlenkedve fogadta Európa azt a hírt, hogy az elfogott orosz politikusok és katonák *meaculpázva* vallották be Sztalin-ellenes puccsterveiket. Ez valóban így volt, de *sem morális, sem pedig testi erőszak nem kényszerítette őket erre*. Pusztán a G. P. U. háborzongató taktikájának a következménye volt az a magatartás. Tudni kell, hogy Oroszországban „oblava“ néven emlegetik a G. P. U. rendszerét, ez a szó pedig *„behálózást”* jelent.

— A G. P. U. gigászi kartotékában minden egyes orosz alattvalóról fel van jegyezve a leg részletesebb adat is: minden rokona, minden ismerőse, minden összeköttetése ismert. Ezt a kartotéket állandóan tovább vezetik. *Ha valaki ma megismerkedett valakivel: holnap az új ismerős neve már ott szerepel a kartotékbeli törzslapján. Mármint: ha feljelentés érkezik vagy más módon gyanús nyomra akad a G. P. U. valakinek a személyével kapcsolatban, akkor előkerül az illető kartotéklapja, ebből kiírják azt a 10 embert, akivel az összeköttetésben áll, ennek a 10 embernek a kartotéklapja*

lehet felrázni tunyaságából.

— Ha azt hallja: „Szent Anyácskánk, Oroszország veszélyben van!” akkor fegyvert ragad, de a kapitalizmus ellen hirdetett harc hidegen hagyja, mert nem képes felfogni, hogy mi is tulajdonképpen az a kapitalizmus. Sztalin tisztában van azzal, hogy *Oroszországnak háborút kell viselnie és a fentiek felismerése után, ennek a bekövetkező háborúnak a sikere érdekében tette meg azt, hogy áttért a nacionalizmusra és színelég pártolni kezdi az egyházat*.

Miért irtja ki Sztalin az ortodox kommunistákat?

— Lélekzetfójtó szenzációnak találom azt a tényt, hogy *egy kommunista állam kénytelen a kommunistákat kiirtani, mert ezek háború esetén természetesen defetisták lennének!* Mert ez történt most Oroszországban. *Az ortodox kommunistákat irtják ki, nehogy ezek automatikusan megakadályozzák a háborút, illetve veszélyeztessék a sikert*.

— Sztalin meggyőződéses kommunista, de reálpolitikus: ezért üldözi az ortodox kommunistákat. Felismerte, hogy ezen az úton nincs többé haladás, mert *a beteljesült reménység nem mozgatóerő többé!*

A közelmúltban lezajlott orosz események kerülnek most szóba, amelyekről annyi ellenlétes hír látott napvilágot.

— Kamenev, Zinovjev, Radin és Tuchacevszky csakugyan puccsot terveztek Sztalin ellen, mert ők ortodoxok és látták, hogy Sztalin visszatér a nacionalista álláspontra. — mondja Stefan von Hartenstein. — *Ezt a tervet egy hatalmas kémszervezet felgöngyöltése hiúsította meg*.

alapján újabb 100 ember neve kerül a listára és a következő ójszaka váraianul letartóztatják mind a 111 embert. Senki sem tudja, miért, senki sem sejt, hová kerültek, mi lett velük. De másnap délelben hideglelés félelemmel suttogják mind a 111 ember környezetében: „oblava“... Ezer ember él tehát páni rettenésben ettől a perctől fogva, hogy nem kerül-e egy óra múlva a sor ürá... Ezer közül mindig akad egy gyenge idegzetű, aki nem bírja sokáig és pár héten belül jelentkezik vallomástételre, abban a hitben, hogy így megszabadul a halálbüntetéstől. Vallomást tesz és vallomása alapján most már letartóztatják az igazi bűnösöket, akik számára a bizonyítékok súlya alatt, nem marad más hátra, mint a tördelmes vallomás. Így dolgozik a G. P. U.

— Ami Tuchacevszkyt illeti, meg kell mondanom, hogy nagy tévedésben vannak azok, akik azt hiszik, hogy Tuchacevszky és társai kivégzésével megingott a szovjet hadserege. Ez nem áll.

Leszámolás Japánnal

— Az erős hadseregre nagy szüksége is van Oroszországnak, amely *tisztában van azzal, hogy csak most vagy soha számolhat le Japánnal*. Eppen ezért nem lehet kizárni a valószínűségek közül azt, hogy nem nagy időn belül *megindítja háborúját Japán ellen*. Ne felejtjük el azt sem, hogy a szovjet mögött áll 230 millió kommunista kínai ereje. Ezeket a kínai provinciákat Borodin mesterien szervezte meg: utakat, vasutakat épített, termőföldet teremtett és megszervezte a hadsereget.

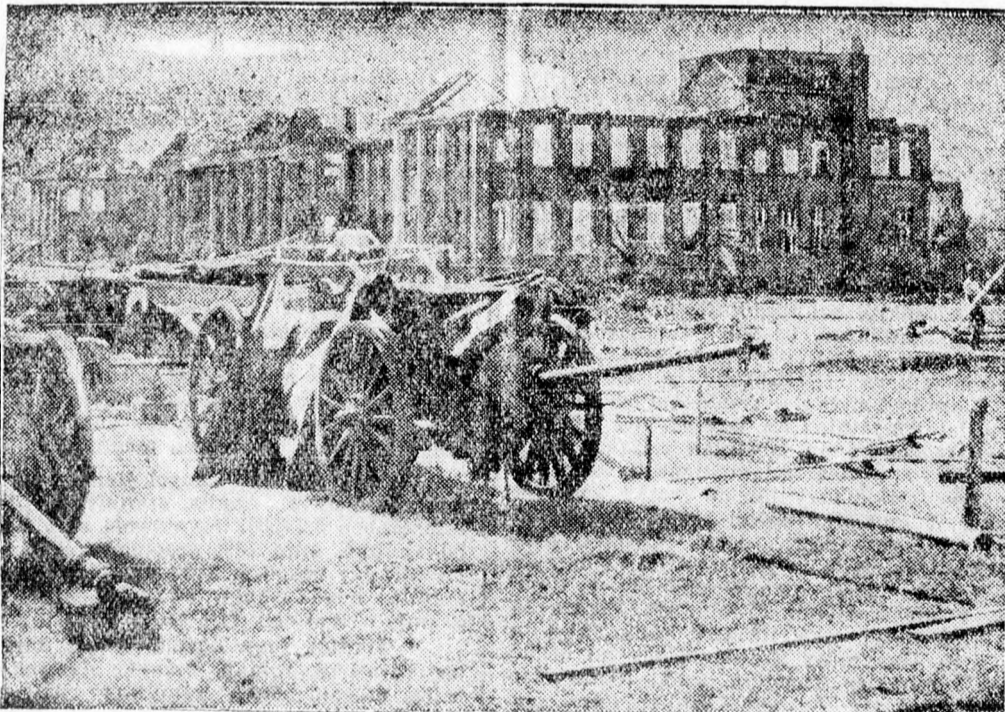
A szent Duna

A távolkeleti problémától visszatérünk az egető európai kérdésekhez. Erdekesen fejtegeti von Hartenstein Anglia világbirodalmi aggodalmait, a német-olasz együttműködés lehetőségét s a magyar jövő kilátásait. Majd többek között hozzátesszi:

— *A Dunának szentebbnek kellene lennie Európa szemében, mint a Gangesnek Ázsiában!* — Befejezésül kedvesen mosolyog, amikor trefás paradoxonnal búcsúzik:

— Kétkednem kell a statisztikában, amely szerint 500 millió kínai és csak 12 millió magyar él a földön, mert akármire jártam a világban, kínaiakkal csak elvétve, de *magyarokkal mindig és mindenütt találkoztam!*

R. M.

A japán repulók bombái teljesen elpusztították a nemrég épült wuszungi német főiskolát

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés feljuttatási helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 3.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldalon: Egész évre 600, félévre 300, negyedévre 210, egy hónapra 70 lel.
Magyarországon: Egész évre 20 P., félévre 15 P., negyedévre 10 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekkszámunk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felolvasószervező: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza.
Csak a választásdíjra magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Déli, délnyugati légáramlás, köd, délnyugaton felhősödés, a hőmérséklet változatlan.

HAZÁÉRKEZETT RÓMÁBÓL CASSULO ANDRÁS PÁPAI KÖVET. Timisoara. Saját tud. Cassulo András pápai követ kéthetes római tartózkodás után pénteken tért vissza Romániába. A nuncius Jimbolián keresztül a Simplon-expresszel pénteken délben érkezett Timisoarara. A timisoarai pályaudvaron dr. Pacha Agoston megyéspüspök, Blaskovics Ferenc prelátnak, nagyprepost és dr. Waltner József püspöki irodavezető várta Cassulo nunciust. A megyéspüspök két kísérőjével felkereste a pápai követet a vasúti kocsiban és üdvözölték őt abból az alkalomból, hogy visszatért az országba. A Szentatya követe megköszönte az üdvözlést, majd a Szentatyról beszélve, kijelentette, hogy friss, egészséges és minden iránt személyesen érdeklődik. Cassulo bíboros vonata néhány percnyi várakozás után továbbindult Bucuresti felé.

A százéves braşovi római katolikus főgimnázium jubileumi vendiák találkozója. A braşovi római katolikus főgimnázium igazgatósága szeretettel felkéri minden végzett növendékét, hogy folyó év november hó 7-én rendezendő jubileumi vendiák találkozóra megjelenni szíveskedjenek. A nagymultu intézet iránti kegyelet és hála lerovásának ez a legszebb bizonyítéka. Tekintettel arra, hogy a többezerre menő végzettségű és mért az intézet igazgatóságának nem sikerült teljesen megszereznie, ezután hívja fel végzett öregdiákjait, hogy a szép és felemelő találkozóon résztvegyenek. Az ünnepség folyó év november hó 7-én délelőtt 9 órakor ünnepi szentmisével kezdődik. Utána közgyűlés a tornateremben. Kivonulás az elhunyt tanárok és diáktestvérek sírjaihoz. Este előadás az öregdiákok tiszteletére a tornateremben. A százados Alma Mater nyai szeretettel hívja meg minden végzett fiát, hogy az összetartást, szeretetben való együttműködést és barátságot ilyen ritka évforduló alkalmából még inkább kifejezésre juttassa. A találkozóhoz való részvételt a következő címre kell bejelenteni: Direcţiunea Liceului Romano-Catolic, Braşov, Str. Voivod Mihai 23.

A BALKÁNSZÖVETSÉG VEZÉRKARI FŐNÖKEI ERTEKEZLETET TARTANAK A TÜRÖK FŐVÁROSBAN. Bucuresti. Saját tud. Radu Trimescu légügyi miniszter és Sichişiu tábornok, a vezérkar főnöke Ancaraba utaznak, hogy résztvegyenek a török fővárosban rendezendő nemzeti ünnepségeken. Ez alkalommal a Balkánszövetség államainak vezérkari főnökei értekezletet tartanak Ancaraban.

ANGHELESCU ÁTVETTE HIVATALÁT. Bucuresti. Saját tud. Anghelescu népnevelésiügyi miniszter, aki hosszas betegsége után felgyógyult, pénteken ismét átvette hivatalát.

Két tehervonat összeütközött — meghalt egy fékező. Székeshérvárról jelentik: A pusztasabolcsi állomáson két tehervonat összeütközött. A szerelvénynek két kocsija összetört, egy fékező meghalt.

Még néhány napig lehet jelentkezni a román nyelvintézetekre. Oradea. Saját tud. A Magyar Párt, mint közöltük, ezidén is megrendezi bevált és hasznos románnyelvű tanfolyamát, melyet Cozma Augustin, a kiváló pedagógus fog vezetni. A tanfolyamra még jelentkezni lehet szombat délig a Magyar Házban (Str. Duca No. 9.) minden nap délelőtt 9 és 1 óra között.

Kávéházakban, vendéglőkben kávé mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

A VILÁGMISSZIÓNAK SZENTELI AZ EGYHÁZ OKTÓBER UTOLSÓELŐTTI VASÁRNAPJÁT. Rómából jelentik: Október utolsó előtti vasárnapját a világmisszió ügyének szenteli az Egyház. Megelőző napon, október 23-án, d. u. 6 órakor Celso Constantini érsek rádiószózatot intéz a világ összes katolikusaihoz, amelyben imádságra és a világmisszió céljaira való adakozásra szólítja fel őket. Beszédet angol, holland, francia, lengyel, német, olasz és spanyol nyelven is közli a Vatikán-állomás.

Zürichi zárlat. Párizs 14.71, London 22.49 fél, Newyork 433.91, Brüsszel 73.25, Milánó 22.83, Amszterdam 240, Berlin 174.25, Bécs — schilling 80.40, Prága 15.18, Varsó 82, Belgrád 10, Bucuresti 325.

A reimsi híres katedrális felszentelték. Reimsből írják: Miután a „vértanu katedrális” javítási munkálatait befejezték, hétfőn, október 18-án a katedrális ünnepélyesen felszentelték Suhard, Reims bíboros-érseke. A világháborúban megrongálódott gyönyörű székesegyház tökéletes helyreállítását azonban csak 1938 júliusra végzik el. Hátra van még ugyanis a portálé, a kijavított részeket a részletek kidolgozása, a nagy orgona kijavítása és sok más apróbb részletmunka. Érdekes az, hogy a székesegyházat nem azért szentelték fel, mert a háború rombolásai ezt szükségessé tették volna. Nem. Ezt a székesegyházat eddig még egyszer sem szentelték fel. A régi, 862-ben felszentelt székesegyház légegett, azonban főoltára értetlen maradt. A középkorban pedig a főoltár felszentelése volt az irányadó, úgy hogy az 1210-iki tűz után újjáépített székesegyházat nem szentelték fel. A párizsi Notre Dame székesegyházat is csak a XIX. század közepén szentelték fel.

A MAGYARORSZÁGI PÜSPÖKI KAR KÖZÖS PÁSZTORLEVELE. Budapestről jelentik: A Serédi hercegprímás elnökletével csütörtökön megkezdett őszi püspöki értekezlet elhatározta, hogy a Szent István-jubileumi év bevezetésére a püspöki kar közös pástorlevelet ad ki, melyet Szilveszter-estén olvasnak fel.

Hírek a Szilágyságból. Zalau. Saját tud. A salajmegyei törvényszék hathónapi fogházbüntetésre ítélte Braun Salamon volt sanislaui községi jegyzőt, aki meg nem engedett okiratokat, szerződéseket készített. A zugirászokó Braun ellen feljelentés alapján indult meg az eljárás a bíróság most távollétében hozta meg ellene az ítéletet. — A különböző politikai pártok már megkezdtek az általános választásokat megelőző propagandájukat. A Nemzeti Kereszténypárt nevében Cuza Gheorghe, a párt főtitkára, Leon Scridon és Nichifor Robu képviselők és még többen járják a salajmegyei községeket s a járási székhelyeken gyűléseket tartva, ismertetik programjukat. A másik jobboldali pártnak, a Vaidistáknak a nevében Dan Sever volt egészségügyi miniszter van propaganda körúton a megyében, aki programjuk irányelveként a román elem előtérbe helyezését s a kisebbségek minden térről való kiszorítását hangoztatja. Jelszava: „nyolcvan százalék román, húsz százalék kisebbségi”. — Grosbinger Simon jibou-i kereskedő négyéves kislfia játékozás közben egy vízzel teli hordóba esett s mert a balesetet senki sem vette idejében észre — a szerencsétlen gyermek szülei nem voltak otthon — belefutott az alig egy méteres vízbe. A vígyázatlan szülő ellen az eljárás megindult. — Crasna községben még mindig pusztít a sertésvész, amely már a nyár eleje óta tizedeli a gazdák állatállományát. Az állatok a vízre való tekintettel bizonytalan időre lezárja a sertéspiacot. — Száva János, Kovács Péter és Karpácz Berei bihormegyei dírányok 1000 lelt csaltak ki Ardelean Nicolae drídi gazdától azzal a régi trükkel, hogy a jelzett összeg ellenében társul veszik hamispenzkészítő üzemükbe. A hiszékeny gazdának ugyanis valóságos szálcsékeket mutattak s azokról azt állították, hogy saját készítményük. Ardelean később felvilágosították ismerősei, hogy szálhámoságnak esett áldozatul s a „csendes társ” feljelentette a cigányokat, akiket a simleuk-silvaniei rendőrségnek sikerült idejében letartóztatnia. Az ügyészségre kísérték őket. — Október hónap folyamán a Salaj megye területén lakó idegen állampolgárok közül az alábbiaknak kell elhagyniuk az ország területét: özv. Láng Zsigmondné agrári lakos, magyar állampolgár, Pohl Adolf, carei, német, Zalasichthecher Olga osztrák, Perjessy Mária magyar, Markó Károly, Carei, cseh, Pupper Erich, Carei, osztrák, Vroncsik István, Carei, cseh, Figura János és neje, Carei, cseh, Rechter Páni, Valea lui Mihai, cseh, Hagymásy Emilia, Valea lui Mihai, magyar, Lindmaier Karolina, cseh, Pzukul Herman, Carei, osztrák, Zacheich Walter, Carei, osztrák, Cresswell Róza, Ciamesti, angol és Moes Vilmos, Carei, német.

* **Megrögzött székrekedésnél s annak mindenfélre káros követke.** Nyelvével a gyomorbeli csatornát reggelenként tekerlőskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan tisztítja, az emésztést és az anyagcserét előmozdítja, a vérkeringést megélieníti s kellemes közérzetet és fokozott életkedvet teremt. Kérdezz meg orvosát.

Feljegyzések

Az „Observator” kimutatást közöl a cluj-i egyetem hallgatóiról. Két év alatti arányszám változásából érdekes következtetéseket von le. 1933—34. évben 3330 román (62%), 1175 magyar (23%) és 753 más nemzetiségű (15%) hallgatója volt az egyetemnek. 1934—35. évben ezek a számok így módosultak: 4001 román (67%), 1163 magyar (21%) és 744 más nemzetiségű (12%). Sokkal többet mond nekünk az egyes fakultások kimutatása. Az orvosi fakultáson például 1934—35-ben 61% román és 28% zsidóval szemben csak 6% a magyar hallgatók száma. A gyógyszerészeti fakultáson 38% román és 42% zsidóval szemben 11% csak a magyar. Az építészeten 75% román és 17% zsidóval szemben 3.1% a magyar. A politechnikán 58% román és 12% zsidóval szemben csak 3% a magyar hallgatók száma.

Az „Observator” ezek után megállapítja, hogy a kisebbségek arányszáma félméretesen növekszik s hogy a nemzeti munkavédelem törvénye csak egyik eszköze a románság felemelésének. A lap szerint az iskolapolitikának is hozzá kell járulnia ehhez a felemeléshez.

Hát mi, magyarok, mit szöjjünk? Lehetséges még a mi terünkre újabb megszorításokat életbeléptetni? Vagy egyszerűen tűnjék el fiatalitásunk a főiskolákról? P. J.

* **Cégváltás.** Az „Örszem” könyv és kegytárgykereskedés, Oradea, tisztelettel értesíti nb. vevőközönségét, hogy cégét „Ecclesia” könyv- és kegytárgykereskedésre változtatta.

A „Vásárhelyi Találkozó” a magyarországi sajtóban. Budapestről jelentik: A „Magyarország” című budapesti napilap október 21-iki száma „Metemorphosis Transsylvaniae” címen egyoldalas terjedelmű vezércikket közöl Piszta Popovics József, a Transsylvaniai Budapesti Magyar Ifjúsági Hírnapló tollából, a nemrég lezajlott „Vásárhelyi Találkozó”-ról. Ismerteti a találkozó határozatait, majd fölteszi a kérdést, hogy a transsylvaniai fiatal értelmiség képviselői vajon csak egyszerűen megismételték-e azokat a sérelmi jellegű megállapításokat, amelyek a romániai Országos Magyar Párt szeptemberi nagygyűlése már elmondott, vagy hoztak valami újat is? A kérdésre azzal felel, hogy a találkozó részvett ifjuság feltétlenül hozott újat is.

A JAPÁN CSÁSZÁR ELOLVASTA MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETÉT. Tokióból jelentik: Vatanabe-Metzger Nándor, a magyar külkereskedelmi hivatal yokohamai képviselője, japán nyelven megírta Magyarország történetét s a könyv egy díszpéldányát felajánlotta a japán császárnak. Az udvarmesteri hivatal most értesítette Metzger, hogy a császár érdeklődéssel olvasta el a könyvet. A japáni magyarok körében mint nagy kitüntetést fogták fel, hogy a császár elolvasta a Magyarország történetéről szóló művet.

Izamenti hírek. Sighet. Saját tud. Sigheten napról-napra drágul a fa. Egy mázsa vágott tűzifa 74—80 lei. — A Polgári Dalkör a Polgári Könyvtársaságban jólsikerült szórni mulatságot rendezett. — Sigheten 11 háztulajdonos ellen eljárás indult, mert október 16-án házaikra nem tűzték ki a nemzeti lobogót. — Festinger Juda szikvizgyáros kocsijába fogott lo elragadt. Festinger fia leugrott a bakról, de olyan szerencsétlenül, hogy lába a kerék alá került és eltört. — Vasárnap lesz az építendő sighet-i görögkeleti katedrális színhelyének felavatása. Az ünnepségen két orthodox püspök vesz részt. — Az ügyeletes rendőrszem a Bogdan Voda-uton egy eszméletlen vérbefagyott embert talált, akit a közúthozba szállítottak. A vizsgálat során megállapítás nyert, hogy a sulyosan összevert ember Bota Vasile visuel de mijloci ember. Támadói közkereskedése ügyében a nyomozás megindult.

Olaszország ismét angol szenetet fogyaszt. Londonból jelentik: Anglia szénkivitele 1937 szeptemberében 3.656.692 tonna volt, azaz 626.129 tonnával több, mint 1936 szeptemberében. A többi jelentékeny részét, 232.129 tonnát Olaszország vásárolta, hova Anglia az előző évben egyetlen gramm szenet sem vitt ki.

* **Tanítói vagy nevelői állást keres lehetőségek városban, román, magyar nyelveket tökéletesen beszélő római katolikus vallású állami tanítóképzőt végzett fiatal tanító.** Címet a kiadóba kér.

Telepes
rádiólámpái
fűtéséhez

DURA-Optima fűtőelemeket

(Szárak-akkumulátor) használjon.

Nem kell tölteni, sem kezelni!
Minden szaküzletben kapható!
Technikai felvilágosítást nyújt:
DURA S. A. Timișoara

Felmentette a bíróság dr. Hinléder Fels Akost, aki az újságban törvénytelennek minősített egy főszozolgabírói rendeletet. Odorheiu. Saját tud. Az Odorheiu megjelenő „Székely Közélet” 1937 március 13-iki számában közlemény jelent meg, amely megírta, hogy I. G. Duca községben Radulescu főszozolgabíró felszólította a kereskedőket, hogy cégtáblájukról a magyar felírást távolítsák el s csak román szövegű felírást használjanak. A közlemény így végződik: „Mondanunk sem kell, hogy a főbíró rendelkezésének nincs törvényes alapja”. Radulescu főszozolgabíró rágalmozás címén bünvádi feljelentést tett a közlemény miatt dr. Hinléder Fels Akos ellen, aki a közleményért a felelősséget vállalta, megindult a bünvádi eljárás. Az ügyben most hozott határozatot, több kontradiktórium tárgyalás után, a törvényszék vizsgálóbírája. A határozat az eljárás megszüntetését rendeli el, megállapítva, hogy maga a főszozolgabíró sem vonta kétségbe a kérdéses rendelet kiadását s így a cikk nem állított valótlanoságot. Azt pedig, hogy egy hírlapi közlemény kétségbevonja valamely szolgabírói rendelet törvényességét, még nem lehet rágalmozásnak minősíteni, kiváltképpen, ha nem is sértő szándékkal történt a bírálat.

Temetés. Silye József 42 éves korában a kórházban meghalt. Temetése pénteken délután volt a Rulikovszky-temetőben. (Caritas.)

MENNYI BORT ADOTT EL ROMÁNIA A KÜLFÖLDNEK 1936-ban? Bucarestből jelentik: Az „Argus” jelentése szerint a múlt évben Románia 193.754 tonna bort exportált külföldre. Országok szerint a mennyiség így oszlik meg: Anglia 340 tonna, Ausztria 19.470 tonna, Dánia 360 tonna és Csehszlovákia 173.578 tonna. A borárak egyébként állandó emelkedő irányzatot mutatnak és az új borra már országszerte történetek kötése 12—15 leies árban.

A nyomdászok hangversenye és táncmulatsága iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg városunk közönsége körében, ami érthető is. A műsort a Liszt Ferenc Zenekar 45 tagú szimfonikus együttese Kéler Béla Ünnepi nyitányával vezeti be. Utána az Épitőmunkások Dalköre, majd a Gutenberg Dalkör egy-egy dalszámmal szerepel. A Liszt Ferenc Ének- és Zenekar Gounod: Faust, keringő és kórus a II. felvonásból c. művét mutatja be. A szólóisták: K. Them Juci, Csorba János, Kiss B. László és Szabó Imre lesznek. Utána ismét az Épitőmunkások Dalköre egy szép népdalegyüttessel szerepel és zárószámként a Gutenberg Dalkör a Liszt Ferenc Zenekar kíséretével Strauss János örökszép Kék-Duna keringőjét mutatja be. Az épitőmunkások dalárdáját Soós András karnagy, a Liszt Ferenc Ének- és Zenekar és a Gutenberg Dalkör vezetői András Ede zenetanár, országos karnagy vezényli. Hangversenymester: Kriszta Miklós. A művészi estély október 30-án, szombaton este 9 órai kezdettel a Református Kulturpálojában (Aleksandri-utca 31.) lesz megtartva. Belépő-díj 25 leies személyenként. A tánchoz a zenét egy kitűnő összerakott, 8 tagú dzsessz-zenekar szolgáltatja. A munkás dal- és zenekultúra e gyűnyörű ünnepére városunk minden polgárát meghívja és elvárja az oradeai nyomdász-szervezet kulturális szakosztálya.

Ismét kapható!

A TIZENNEGY SEGÍTŐ SZENT

című imakönyvecske, mely rövid tanítást ad a 14 segítő szent tiszteletéről és ismerteti vonzó életrajzukat. — Imák és tanítások élénkítik az illusztrációkban is gazdag imakönyvet.

Ara: 12 leies.

Tömeges megrendelés esetén árengedmény.

Kapható MagyarLapok könyvosztályánál

5:3-RA VEZET ALJECHIN A SAKKVI-LÁGBAJNOKSÁGBAN. Leidenből jelentik: A sakkvilág bajnokság mérkőzése során a nyolcadik játszmában Euwe a huszonhatodik lépésnél feladta a mérkőzést. Aljechin most 5:3-ra vezet.

A MEZŐGAZDASÁGI HITELINTÉZET RÖVIDESEN MEGKEZDI MŰKÖDÉSÉT. Bucarestből jelentik: A parlament legutóbbi ülésén megkezdte működését a Mezőgazdasági Hitelintézetről szóló törvényjavaslatot, az indoklás szerint főleg a kisgazdák hiteligényeit akarják biztosítani. Az „Argus” jelentése szerint a Mezőgazdasági Hitelintézet és a Szövetkezeti Központ között hosszú tárgyalások után megállapodás jött létre. Ennek értelmében az utóbbi az intézet rendelkezésére bocsát nagyobb összeget. A pénzből a kisgazdáknak 3—12 hónapra rövidlejáratu kölcsönöket folyósítanak. Ebből a pénzből csak nemes vetőmagvakat, továbbá különböző gépeket és mezőgazdasági szerszámokat vásárolhatnak. — Ezenkívül 1—5 évig terjedő időre csak akkor adnak kölcsönt, hogyha a pénzt mezőgazdasági beruházásokra fordítják.

Mindenszentre olcsó gyertyát a

„CUBA” cégnél

vásároljon, ¼ kgr. 12 leies.

Oradea, Str. Avram Iancu 10. Tel. 6-40.

A SELYEMGUBÓK BEVÁLTÁSA. A timișoarai beváltó hivatal veszi át és helyesen osztályozott gubókért kilogramonként 40—40 leies árat fizet. Ugyanitt beszerezhetők a petek is. Az ezzel kapcsolatos ügyeket az E. G. E. timișoarai fiókja, a Banati Magyar Gazdasági Egyesület titkársága díjtalanul intézi. Timișoara, Bul. Reg. Maria 8.

SPORTHIREK

Megindult az ország sportéletének románosítása

Kiültják a külföldi edzőket az országból

Bucarestből jelentik: A nemrégben alakított legfőbb román sportszervez, az „Ország Óra” működését több rendelettel kezdte meg Ezek a következők:

1. 1933 szeptember elsajétól egyetlen egyesület sem tarthat külföldi edzőt.
2. Most november elsajétól ellenőrzik a külföldi edzők működését és aki ellen kifogás merül fel, kiutasítják az országból. Helyükbe csak román államolgár edzőt lehet szerződtetni.
3. Haladéktalanul edzőiskolát kell létesítenie a szakszervezeteknek. Az Ország Óra szervezet ad működési engedélyt az edzőiskolát végzeteknek.

Az „Ország Óra”, mint legfőbb sporthatóság a sportélet románosításának gyorsítására még több intézkedést készül közelebről kiadni.

A román-magyar B. válogatott jövedelméből segélyt kapnak az A) osztály egyesületei. Bucarestből jelentik: Minthogy az A) osztály egyesületei az új bajnoki beosztás folytán súlyos anyagi helyzetbe kerültek, híre jár annak, hogy a szövetség nagyobb összeggel siet a bajba jutott egyesületek felségélyezésére. Állítólag kétféle leies lenne ez a segélyalap és amint a Gazeta Sporturilor értesült, a segély első részletének folyósítására már most sor kerül. A szövetség a román-magyar B) válogatottak mérkőzésének jövedelméből kívánja kiutalni az első részletet.

Az Olimpia 70 ezer leiesért megvásárolta Konrádot. Satumare. Saját tud. A satumarei Olimpia 70 ezer leiesért megvásárolta Konrádot, a Rapid tartálékkapását. Az Olimpia a „vételarat” már át is utalta. A vasárnapi Phönix—Olimpia mérkőzésen, amelyre különvonat viszi a bánya városba a satumarei szurkolókat, Konrád védi az Olimpia kapuját.

DOLLFUSS-AKADEMIA. Bécsből jelentik: Érdekes intézet felállítását tervezik Ausztriában. A traiskircheneri szövetségi nevelőintézet szándékoznak kibővíteni egy középiskolával, amelyben kitűnő tehetségű növendékeket gyűjtenének egybe, hogy őket későbbi hivatásukra, az osztrák szellem és eszme szolgálatára előkészítsék. Amint hírlik, az intézmény neve „Dollfuss-Akadémia” lenne. Már maga a név sokat sejtet céljából. Az intézetet nem katonák vezetnék, noha nagy súlyt fektetnének a növendékek fizikai kiképzésére is.

Kitűzték az őszi esküdtzéki ülészakot Odorheiu megyében. Saját tud. A helybeli törvényszéknél az őszi esküdtzéki ülészakot november 15-től november 25-ig terjedő időre tűzték ki. A 10 napos ülészakot ezuttal is tulnyomólag sajtópererek töltik ki.

Katonai jelentkezések sorrendje Oradeán és a megyében

Katonai jelentkezések Oradeán:

November 1-én az 1934. évf. A—M-ig.
November 2-án az 1933. évf. N—Z-ig.
November 3-án az 1933. évf. A—M-ig.
November 4-én az 1933. évf. N—Z-ig.
November 5-én az 1932. évf. A—M-ig.
November 6-án az 1932. évf. N—Z-ig.
November 9-én az 1931. évf. A—M-ig.
November 10-én az 1931. évf. N—Z-ig.
November 11-én az 1930. évf. A—M-ig.
November 12-én az 1930. évf. N—Z-ig.
November 13-án az 1929. évf. A—M-ig.
November 15-én az 1929. évf. N—Z-ig.
November 16-án az 1928. évf. A—M-ig.
November 17-én az 1928. évf. N—Z-ig.
November 18-án az 1927. évf. A—M-ig.
November 19-én az 1927. évf. N—Z-ig.
November 20-án az 1926. évf. A—M-ig.
November 22-én az 1926. évf. N—Z-ig.
November 23-án az 1925. évf. A—M-ig.
November 24-én az 1925. évf. N—Z-ig.
November 25-én az 1925. évf. A—M-ig.
November 26-án az 1924. évf. N—Z-ig.

Katonai jelentkezések a megyében:

November 16-án Ginta községben a piteti és carasau-i, november 17-én a Cocuiba Mare-i, november 18-án a Suplacul de Tincai és capalna, november 19-én pedig a tincai hadkötelesek katonai igazolványát láttamozza a bizottság.

November 20-án Tincan a girisul negri és belfir-i, november 22-én a Mociar, a Rapa és Ghesea-i, november 23-án a Hasasul de tinca-i, november 24-én az osand-i és fonau-i, november 25-én a cavasdi és gurbediu-i, november 26-án a gepisi és tincai üzemek, november 27-én pedig a tincai hadkötelesek katonai igazolványát láttamozza a bizottság.

November 29-én Batar községben a taiposiai, november 30-án a tautiak és decemboer 1-én és 2-án pedig a Batar községbe való hadkötelesek igazolványát láttamozza a bizottság.

November 4-én Beliu községben a cliti-i, a hasmas-i és bochis-i, november 5-én a tagadaués-i, az agris-i, november 6-án nermis-i, a sac-i és a cherand-i, november 9-én pedig a heliu-i hadkötelesek katonai igazolványát láttamozza a bizottság.

November 10-én Craiova községben a sacaciu-i, a maraus-i, a hodosel-i és a ciuntest-i, november 11-én a stonest-i, a Rogoz de beliu-i és siad-i, november 12-én a coroiui, a chistaca-i és a craiovai hadkötelesek katonai igazolványát láttamozzák.

November 13-án Ucuris községben az olceai, a calacea-i és susag-i, november 15-én pedig a ocurus-i hadkötelesek igazolványát láttamozzák.

LEGUJABB

Gijonban az orosz szovjet sok tisztje került fogságba

Balermينو anarchista vezérnek sikerült emenekülnie. Gijon elfoglalása híre az angol alsóházban

Párizsból jelentik: Az Echo de Paris hadi tudósítója szerint Gijonban igen sok szovjet tisztet, a nemzetközi szovjet-rendőrség sok tagját és a szélső köztársasági elemek több vezérét letartóztatták. Balermينو anarchista vezérnek és munkatársainak sikerült emenekülnie. A nemzetiek hadihajói üldözőbevétték a menekülőket, akik még a nyílt tengeren tartózkodnak. A Petit Journal burgosi értesülése szerint a nemzeti hadak előőrséi már csak két kilométernyire vannak Oviédótól.

Londonból jelentik: Az alsóház éjszakai ülésén Eden külügyminiszter közbeszólás formájában kijelentette, hogy október folyamán az angol haditengerészet felügyelete alatt közel 30 ezer ember menekült el Gijonból. Chamberlain Gijon kiürítéséről beszélt és kijelentette, megbizta az angol nagykövetet, hogy a francia kormány intézkedéséhez hasonlóan, intézkedést kérést Franco tábornokhoz, hogy a fogságokkal bánjanak emberségesen.

A szovjet háborúja a kínai Turkesztánban

Belső Mongólia japán elfoglalását akarják az oroszok ellensúlyozni

Londonból jelentik: Az egész világon nagy izgalmat keltett Szovjet-Oroszországnak az a lépése, hogy fegyveresen beavatkozott a Turkesztánban évek óta parázló politikai háborúba és közvetve a kínai-japán háborúba. Kínai-Turkesztán Mandzsuria megszállása óta állandó küzdőtere volt az orosz-japán érdekeknek. Fontossága abban áll, hogy Mongólián kívül Turkesztán az egyetlen szabad közlekedési út, Szovjet-Oroszország és Kína között, miután a japánok Belső-Mongóliában szívesen terjeszkednek és Sui-Juan elfoglalása révén elvágták a Külső-Mongólia és Kína közötti összeköttetést és csak Turkesztánon át lehetséges az orosz hadianyagszállítás Kína felé. Japán mindezeket számításba véve, igyekezett Turkesztánt is saját érdekkörébe vonni Belső-Mongóliához hasonlóan. 1934-ben Ma-Csung-Jing mohamedán vezér japán pénzen fölkelést szervezett és körüljárta Urun-Csit, Turkesztán kormányzójának székhelyét. Ma-Csung-Jing, akit annakidején röviden Ma tábornok-

A Baleari-szigeteknek a nemzetiek végső győzelme utáni olasz megszállásra vonatkozólag elhangzott ellenzéki felszólalásokra válaszul, kijelentette, hogy ezt a kérdést ő is fontosnak tartja, de azt hiszi, hogy a félelem alaptalan, mert az olasz kormány ez ügyben határozottan biztosította az angol kormányt. Az olasz biztosítékot jószándéknak tartja. Ami a libiai olasz csapatzállítást illeti, Chamberlain kijelentette, hogy azt Olaszország már áprilisban megkezdte.

MEGALAKUL A SPANYOL NEMZETI FALANGISTA TANÁCS.

Salamancából jelentik: A Havas jelentése szerint Franco tábornok rendeletet irt alá a spanyol nemzeti falangista tanács megalakulásáról. A tanács tagjai között szerepel többek között Primo de Riverának, az egykori diktátornak leánya, továbbá Llano tábornok és Suner, Franco sógora.

nak neveztek, a végső győzelem előtt vereséget szenvedett az oroszoktól, mert Moszkva szovjet-repülővel szétszórta a mohamedán fölkelőket és azon a területen szociálista-kommunista köztársaságot létesített. Ez év tavaszán Ma tábornok hatalmába kerítette Dél-Turkesztánt s a Japán és Kína között kitört fegyveres viszály nagyobb lökést adott a felkelő hadaknak. Az orosz-kínai ellenakció most következett be azzal, hogy a Szovjet nyíltan a kelet-turkesztáni kormányzó segítségére sietett és amit eddig nem mert megtenni, megszállta a Tarim-medence oázis-városait. Ez Angliát is közvetlenül érinti, mert a Tarim-medence városainak semlegességére földrajzi helyzetük miatt Anglia mindig súlyt helyezett a Tibettel való szomszédoságra miatt. Ugy látszik, Anglia most hozzájárult ahhoz, hogy Moszkva megszállhassa Turkesztánt, mert a jelen helyzetben Japán jobban veszélyezteteti indiai érdekeit, mint Szovjet-Oroszország.

A török államfő szakít a szovjet-barát külpolitikával

Tatarescu nagyfontosságú utazása Londonba.

Belgrádból jelentik: A vezető szerb lapok ankarai tudósítói egyöntetűen nagy változást számolnak be a török külpolitikában. A jelek szerint Atatürk véglegesen szakított a szovjet barátsággal és ennek tulajdonítható a legutóbbi kormányváltás is. Hangoztatják a lapok, hogy milyen nagyjelentőségű a Szovjet befolyásának csökkenése Törökországban és a Balkánon is. Ennek helyébe az angol befolyás lép. Stojadinovics londoni látogatása óta a szerb sajtó is erősen angolbarát hangon ír. Megjegyzik a belgrádi lapok, hogy október végén Tatarescu is Londonba utazik és ettől az utazástól döntő fordulatot várnak. Azt hiszik, hogy a Duna-medence államai között angol befolyásra most már határozottabb irányba terelődnek a tárgyalások.

Szerb-horvát ellenzéki együttműködés

Davidovics volt szerb miniszterelnök és Macsek horvát vezér koalíciós összefogásról tárgyal.

Belgrádból jelentik: A horvátországi Frkacsics község plébánia hivatalában csütörtökön meglepetésszerű tárgyalásra ültek össze a pártok kívüli szerb ellenzék és a horvát ellenzék vezérei, köztük Davidovics volt miniszterelnök, Jovanovics és Trifunovics volt miniszterek és Macsek, a horvát parasztpárt vezére. A tanácskozásról nem adtak ki hivatalos közleményt. Hír szerint elhatározták a koalíció szoros együttműködését és a már megindított heves küzdelemmel próbálják elérni az október 8-iki meggyezésben kijelölt célokat. A pártvezérek emlékirattal fordultak a kormányzó-tanáchoz és együttes kihallgatást kértek. Ezenkívül a szerb és horvát népgyűlések egész sorozatát akarják megtartani.

Apróhirdetések

Lakás

Kiadó
december 1-re 2 szobás mellékhelyiségekből álló uri lakás. Oradea, Str. Moldova 22.

Butorozott
szoba, fűdőszoba használatával november 1-re kiadó. Ugyanott szobanövények olcsón eladók Oradea, Str. Delavrancea 32. szám.

Egy borpince
azonnalra és egy széken magános szoba november 15-re kiadó. Bodnár, Oradea, Tache Jonescu 45. szám.

Kiadó
1 szobás, szép utcai lakás november 1-re. — Oradea, Str. Jon Ghica 17-a. szám.

2 szobás
előszobás utcai lakás kiadó november 1-re. Oradea, Str. Bratianu No. 52.

Utcai háromszobás
lakás mellékhelyiséggel, november 1-re kiadó. — Utcai butorozott szoba azonnalra kiadó. Oradea, Parcul Carmen Sylva 6. szám.

Kiadó
2 szobás mellékhelyiségekből álló lakás november 1-re. Cim: Oradea, Str. Bratianu 55.

Háromszoba
előszoba fűdőszobás lakás november 1-re kiadó. Oradea, Strada Aurel Vlaicu 31-a.

Alkalmazás

Egy tisztességes
50 év körüli boltiszolgát keresek november 1-ére. Oradea, Str. General Berthelot No. 31. Trafik.

Románul tudó
kiszolgáló és tanuló leányt felvesszünk. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 12. Havranek utóda.

Intelligens fiatal lány
correpetálást vállal — vagy gyermek mellé ajánlkozik. Bujdosó, Oradea, Str. Fabricelor 18. szám.

Pénztárosnő
román, magyar, német nyelvet bír előnyben, felvétetik. Oradea, Cziller Áruház.

Fiatal úriasszony
házevetőnek elmenne magános hölgyhöz, vagy idősebb házaspárhoz. Cimeket a kiadóba kér.

Bejáró mindenest
keresek. Özv. Senor Aladárné, Str. Principale Mihai 16. Oradea.

Házevetőnőnek,
bejárónőnek elmenne özevasszony, vidékre is. Burikné, Oradea, Str. Turnatorului 7.

PUHA ÖLMOT állandóan vesz a Szent László nyomda r. t., Oradea, Str. Regele Carol II. 5. sz.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgóiban Oradea Str. Regele Carol II. No. 5.

Adás-vétel

Jókarban
levő vaskályha eladó Oradea, Str. Bratianu 27. szám.

Eladó
magánházak, bérházak, birtokok, gyárak, malmok. Popovics iroda, Oradea, Str. Vlahuta 6. Telefon: 167.

Eladók
nyolc-tíz hetes angol fajú malacok. Oradea, Str. Bratianu 24. szám.

Egy
nagy fajta növény budog kutya eladó. Oradea, Str. Muresan 12.

Zongoraladát
2 m. hosszú 1.70 szélességet megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

Összecsukható vaságy
3 részes matracal olcsón eladó. Oradea, Str. Regele Carol II. No. 19. Chaura.

Jókarban lévő
komplett hálószoba, kápek, ágytakaró, elköltözés miatt eladó. Oradea, Str. Nic. Zsigmond 52. szám.

Jókarban lévő
2 sötétkék Naumann télikabát 6-8 éves gyerekeknek eladó. Oradea, Str. Bratianu 29. szám.

Eladó
egy jókarban lévő barna gyermek bunda, (hét éves leánykának) és egy férfi rövid bőrkabát. Oradea, Str. Vlahuta No. 34.

Használt
télkabát, 14 éves fiúnak eladó. Oradea, Str. Millerand No. 3. Lemelet jobbra.

Egy sötétkék
női télikabát kisebb alakra eladó. Szabó J. Oradea, Str. Gheorghede Lazar No. 5.

Fekete női kabát
készítetmetre eladó az udvarban. Oradea, Str. Vlahuta 72. szám.

Hülánpéle

Női és férfi kalapok
készítését olcsó árban vállalom. Mester kalapos, Oradea, Strada Alexandri 16. szám.

Házasság

Árvá urileány
férjhez menne 40 év körüli, finomlelkű, biztos egzisztenciájú férjhez. Butora, kelengyeje van. Leveleket „Árva leány” jellegére a kiadóba kér.

Római katolikus
24 éves, józan életű fiatal ember feleségül venne finomlelkű lányt akinek 100 ezer lei hozománya van. Leveleket „Megélhetés biztosítva” jellegére a kiadóba.